

Simon Stevin

Behoud het Nederlandstalige woud!

Geachte lezer,

Er is de laatste tijd heel wat te doen over de hoedanigheid van onze omgeving. Er is sprake van een onhoudbare toestand. Velen zijn daardoor in opperste staat van paniek geraakt en de media hebben het bijna nergens anders meer over. De toekomst zou rampzalig zijn, zo wordt beweerd. Het zou nog maar de vraag zijn of de volgende generatie haar eindje wel zal halen. Het afsluiten van een levensverzekering voor 20-jarigen zou geen zin meer hebben omdat noch zij, noch hun nabestaanden, daarvan zouden kunnen profiteren. Het gemoed van velen is zo bezwaard dat het nietsvermoedende waarnemers doet denken aan de opvattingen van sekteleiders die beweren dat het einde der tijden nabij is en dat men zich zo spoedig mogelijk moet voorbereiden op wat daarna komen gaat.

Aan de andere kant worden er berichten de wereld in gestuurd, waarin staat dat die opwinding zwaar overtrokken zou zijn en dat al die tijdingen over klimaataangelegenheden maar dienen om de aandacht af te leiden van zaken waarvoor de gevestigde orde liever de ogen sluit. Er wordt gesteld dat de draconische maatregelen die worden aangekondigd om water, lucht en aarde te reinigen nauwelijks iets zullen opleveren en de bevolking zullen opzadelen met torenhoge heffingen, die het welvaartspeil van de bewoners der lage landen aan de Noordzee in elkaar zal doen storten.

Welke van deze beide groepen het bij het rechte eind heeft, de toekomst zal het leren. Misschien wel de laatste groep, waarvan de leden beweren dat het weinig nut heeft om zich een slag in de rondte te betalen aan beperkende ingrepen in het dagelijks leven, terwijl de vervuiling in vele mega-steden in Azië doorgaat, bijvoorbeeld door tweetakt-bromfietsen en -taxi's en wanneer de ooievaars in de meeste Afrikaanse en sommige Zuid-Amerikaanse landen uren moeten blijven maken, waardoor de bevolking daar elke 20 jaar zal verdubbelen. In dat licht bekeken vormen al die klimaatmaatregelen in onze landen maar een druppel op een gloeiende plaat.

Toch heeft de eerste groep wel een punt. Door de onstuimige groei van de wereldbevolking en de viezigheid die zij achterlaat komt de natuur steeds meer in het gedrang. Dat heeft veel nadelige gevolgen, waar wij onze ogen niet voor mogen sluiten.

Taal

Heeft dat wel iets met het verbeteren van de positie van onze taal te maken, zal u zich wellicht afvragen; waarom doet Taalverdediging hier een duit in het zakje van de klimaatdiscussie?

Dat zullen wij u uitleggen: Er is in Zuid-Amerika een heel groot oerwoud, nou ja, er wás daar een heel groot oerwoud. Al vele tientallen jaren vindt er in het Braziliaanse deel van dat oerwoud, zoals bekend, een reusachtige houtkap plaats. Daardoor zal er binnen afzienbare tijd geen splinter meer van dat eens zo uitgestrekte bomenrijk over zijn. De getroffen natuur wordt omgevormd tot bewoond en bewerkt gebied, waar voor de oorspronkelijke dieren- en plantenwereld geen plaats meer is. Dat is heel erg jammer, maar er schijnt weinig aan te doen te zijn.

Surinaams oerwoudorp

Nu doet zich de gelukkige omstandigheid voor dat lang geleden een deel van dit Amazonewoud door Nederland is ingenomen, namelijk dat gedeelte dat nu valt onder de republiek Suriname. In Suriname is de bevolkingsdichtheid gering en in het "bos", zoals de Surinamers het noemen, zelfs uiterst gering.

Daardoor is het nog, verhoudingsgewijs, ongeschonden gebleven. De Surinamers zijn daar trots op en zijn zich bovendien bewust van de noodzaak van het zo ongerept mogelijk laten van hun binnenland. Wie dit Nederlandstalige land bezoekt hoort vaak dat het behoud van het bos van groot belang is voor de geneeskunde. Steeds weer worden er nieuwe planten ontdekt met geneeskundige werking en alleen al daarom kan de inspanning voor het behoud van dit natuurgebied niet te veel gevraagd zijn.

Nederlandstalig onderwijs in Sipaliwini

Geldgebrek

Nu leeft de Surinaamse regering voortdurend in geldgebrek en komt daardoor nogal eens in de verleiding om toestemming te verlenen aan buitenlandse houtwinningsondernemingen om percelen in het binnenland kaal te kappen, daarnaast aan mijnbouwmaatschappijen om er activiteiten te ontplooiën en aan zoekers naar goud om de rivieren, die door het gebied stromen, te laten uitvloeien op dit edelmetaal. Dat komt de toestand van de natuur in Sipaliwini, zoals het district heet dat het binnenland van Suriname omvat, natuurlijk niet ten goede. Daarom zou het een goed, nee, een uitnemend idee zijn wanneer de bevlogen Nederlandse en Vlaamse klimaat-verontrusten eens zouden besluiten om hun activiteiten te richten op het bewaren van dit (straks misschien) laatstbestaande natuurgebied.

Goudbaggerschip op de Marowijnerivier

Hoe groot zou de huidige geldstroom uit de opbrengst van de ontginning van Sipaliwini naar de Surinaamse staatskas jaarlijks zijn? Omgerekend misschien enkele honderden miljoenen euro's. Indien de Nederlandse en Vlaamse overheden nu eens het dubbele van dit bedrag aan de Surinaamse staat zouden aanbieden om Sipaliwini te pachten om het daarna onaangetaast te laten? Dan stelt men een daad die veel meer voor de natuur zou betekenen dan al die maatregelen die nu worden voorgesteld. Het gevolg zou tevens zijn dat het "bos" Nederlandstalig blijft en niet zal worden binnengedrongen door grote groepen vreemdelingen en de vreemde talen die zij ongetwijfeld mee zullen brengen. Een duidelijk win-win ontwikkeling!

Ten slotte moet de vraag worden gesteld: Wie zal dat betalen, zoete lieve Gerritje? Die vraag is heel eenvoudig te beantwoorden: De Nederlandse en Vlaamse ministeries van Ontwikkelingshulp uit het huidige begrotingbedrag. Ontwikkelingshulp in eigen taalgebied en bescherming van de natuur, twee vliegen in één klap! Kan het beter?

Geestelijke ongezondheid bij minister Kaag

De Nederlandse minister Kaag van de foute partij D66, wil Nederland nog Engelstaliger op de kaart zetten. Ze heeft een beeldmerk laten ontwerpen met daarin de letters NL, vervormd tot een tulp. Daarachter komt dan: NETHERLANDS te staan. "Nederland" zou, volgens deze minister, véél te Nederlands zijn. Dat op de Nederlandse postzegels gewoon wel "Nederland" staat en de brieven en pakjes toch overal in de wereld aankomen, schijnt aan deze vrouw voorbij te zijn gegaan. De weg met onze taal-gezindheid van mevrouw Kaag is op haar ministerie ook goed te merken. Indien men via de telefoon contact zoekt, krijgt men op het bandje te horen: "Hold on". Klagers daarover werd medegedeeld dat het om een afdeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken ging en "in het buitenland spreekt men nu eenmaal Engels", zo werd gezegd. Het wordt tijd dat deze minister eens onderzocht wordt door haar collega van Volksgezondheid, meer bepaald geestelijke volksgezondheid, want daaraan ontbreekt bij haar wel het een en ander!

Het Nederlands en de Verenigde Naties

De Organisatie van de Verenigde Naties (OVN) heeft zes gelijkwaardige ambtelijke talen. Dat zijn: Arabisch, Engels, Frans, Mandarijn, Russisch en Spaans. Alle documenten die de OVN opstelt, worden pas naar buiten gebracht als ze in al deze zes talen beschikbaar zijn. Vanuit verschillende taalgebieden (vooral het Duitse en het Portugese) worden er al jarenlang pogingen ondernomen om het aantal talen uit te breiden. Maar tot dusver is dat er nog niet van gekomen. In de meest in het oog springende organen van de OVN, de Algemene Vergadering en de Veiligheidsraad, wordt er van en naar deze zes talen mondeling vertaald. Daarnaast bedienen de afgevaardigden van de lidstaten uit landen met een niet tot die groep van zes behorende taal, zich vaak van hun eigen taal. Dat is toegestaan, maar dan moeten ze zelf voor een tolk zorgen om hun woorden naar een van de zes ambtelijke talen te vertalen.

Veiligheidsraad

Op deze regel wordt voor staatshoofden een uitzondering gemaakt. Deze hooggeplaatsten hebben in de OVN altijd het recht om in hun eigen taal te spreken. De vertaalkosten worden dan door de OVN gedragen. Indien u de bijeenkomsten van de Algemene Vergadering volgt, ziet u daarin slechts weinig staatshoofden hun tong verdraaien vanwege het gebruik van een vreemde taal.

Koning Willem

Indien de koning der Nederlanden (dit voorbeeld is puúr toevallig) zijn toespraak voor de Algemene Vergadering in zijn taal, het Nederlands, zou houden, is er volstrekt niemand die dit zal afkeuren. Daarbij komt dat er in Nieuw-Jorck meer dan genoeg vertalers Nederlands/Engels te vinden zijn om de woorden van zijne majesteit naar het Engels om te zetten. Toch heeft genoemde koning tijdens de zitting op 25 september 2019 de Algemene Vergadering in het Engels toegesproken. Waarom de vorst dit gedaan heeft weten wij niet en we hebben het deze keer ook maar niet aan de Rijksvoorlich-

Algemene Vergadering

tingsdienst (RVD) gevraagd. De RVD-medewerkers zijn zo langzamerhand door hun voorraad smoezen heen en per slot van rekening kunnen zij ook niets aan het uitheemse taalgedrag van het staatsopperhoofd doen. Waarschijnlijk beseft de monarch niet dat hij de taal van zijn onderdanen geen goede dienst bewijst door er geen gebruik van te maken of misschien wel, maar kan hem dat geen zier schelen.

Nederlandstalige bezoekers

Het wemelt in de metropool Nieuw-Jorck gedurende het gehele jaar van de Nederlandse toeristen uit alle lagen van de bevolking. Velen van hen (lang niet allemaal erg Engelskundig) komen een kijkje nemen in het OVN-hoofdkwartier. In de gebouwen aan de Eerste Avenue wordt echter met Nederlandstalige bezoekers volstrekt geen rekening gehouden.

Ofschoon Nederland een van de beste geldschietters van de volkerenorganisatie is, zijn er geen rondleidingen in onze taal. 'Hoe zou dat komen, vragen wij ons af?'. Zou de Nederlandse delegatie soms aan de bezoekers-afdeling meegedeeld hebben dat het aanbieden van een Nederlandstalige rondleiding overbodig is, omdat de Nederlanders allemaal Engels kennen? Dat zou zo maar kunnen.

Taalfaciliteiten: Weg er mee! of?

(Door Renaat van Beeck)

Misschien toch maar eerst even aan Nederlandse lezers uitleggen wat taalfaciliteiten in België precies betekenen. De Vlaamse Volksbeweging (VVB), een partijpolitiek onafhankelijk burgerplatform dat opkomt voor een onafhankelijke Vlaamse staat in Europa, publiceerde zopas een witboek (*) waarin het

systeem klaar en duidelijk wordt uitgelegd:

De taalfaciliteiten zijn een gevolg van de officiële vastlegging van de taalgrens in 1963, waarbij het de bedoeling was de provincies zo eentalig mo-

gelijk te maken. Dat maakte dat een aantal gemeenten op basis van de plaatselijke taalmeerderheid werden overgeheveld naar een andere provincie. Maar meteen ontstond er een probleem. Immers, een aantal gemeenten had dan wel een taalmeerderheid maar tevens een belangrijke taalminderheid.

Voor gemeenten met een aanzienlijke taalminderheid (30%) werd een apart regime in het leven geroepen, nl. taalfaciliteiten, waarbij de lokale gemeentelijke en een aantal specifieke diensten ook in de minderheidstaal kunnen worden aangeboden. Er zijn 30 gemeenten met taalfaciliteiten, 9 in het Duitse taalgebied, 9 in het Franse en 12 in het Nederlandstalig taalgebied. Van die 12 zijn er 6 gelegen rond de officieel tweetalige hoofdstad Brussel.

De bedoeling was de taalminderheden de kans te geven zich aan de nieuwe situatie aan te passen, weliswaar met een uitdovend karakter. Maar precies hier wringt het schoentje. De beperking in tijd werd, typisch Belgisch, nooit vastgelegd in een bindende wettekst. En dat zou al gauw zorgen voor heel wat betwistingen.

De taalfaciliteiten bedoeld om de taalminderheid de kans te geven zich aan te passen aan de nieuwe situatie werden voor de Franstaligen, voornamelijk in de zes randgemeenten, een wapen om het gebruik van hun taal als een voor immer verworven recht op te eisen, wat hun toelaat de taalwetgeving wat betreft bestuurszaken te negeren. Zij gaan daarbij uit van het principe dat het gebruik van hun taal persoonsgebonden is, als een mensenrecht, en niet verbonden met het grondgebied waar zij zich in de loop der jaren gevestigd hebben.

De meeste Nederlanders hebben trouwens geen

idee van de minachting die vele Franstaligen koesteren ten opzichte van het Nederlands. Zij noemen onze taal trouwens nooit "Néerlandais", maar hebben het meestal over "le Flamand", in hun ogen "un language locale", een lokaal dialect. De Vlaams-Brusselse politica Brigitte Grouwels (CD&V) noemde dit ooit terecht een vorm van racisme. Niet op basis van huidskleur, maar op basis van een zogenaamde "superieure" cultuur. De Vlaamse minderheden in de Waalse faciliteitengemeenten daarentegen houden zich koest. Daar zijn nauwelijks problemen, ook wanneer de Franstalige lokale overheden het niet te nauw nemen met een correcte toepassing van het taalregime.

De Franstaligen zijn er trouwens met de Pacificatiewet van 1988 in geslaagd de faciliteiten grondwettelijk te verankeren, met andere woorden: de regeling kan alleen gewijzigd worden met de instemming van een tweederde meerderheid in elke taalgroep. Hierdoor is het zo goed als onmogelijk om ook maar iets te wijzigen aan dit systeem.

Daarmee zijn de problemen echter niet allemaal opgenoemd, integendeel. Een voorbeeld is de Oost-Vlaamse faciliteitenstad Ronse, die pal op de taalgrens ligt. Ronse is een zogenaamde centrumstad, dat wil zeggen dat zij het economisch middelpunt is van de omliggende regio, met alle problemen van dien. Zij heeft te kampen met een aanzienlijke bevolkingstoename (waaronder heel wat immigratie van meestal Maghrebijnen) met alle problemen van huisvesting, onderwijs, bijstand, toenemend verkeer en dergelijke, die hiervan het gevolg zijn. Andere centrumsteden die met dezelfde problemen kampen, kunnen overgaan tot fusies met kleinere gemeenten in de omgeving die mee profiteren van de schaalvergroting van de uitdeinende centrumstad, waardoor de financiële kosten veel meer gespreid kunnen worden.

Maar ja, Ronse kan dat niet, want een stad of gemeente met faciliteiten mag niet samengaan met

gemeenten zonder faciliteiten. Daarom hebben het stadsbestuur en de gemeenteraad quasi unaniem opgeroepen om die hinderlijke faciliteiten af te schaffen. Ronse heeft daarvoor een juridisch geding aangespannen maar heeft dat trouwens verloren. Wat eerlijk gezegd normaal is, want zoals hierboven aangegeven zijn de faciliteiten wettelijk verankerd. Er is wellicht een oplossing, namelijk: de creatie van een zogenaamd stadsgewest, waarbij de stad en de omliggende gemeenten overeenkomsten sluiten om de financiële lasten zoveel mogelijk te spreiden, maar waarbij stad en gemeenten hun politieke zelfstandigheid behouden. We zien wel wat dat wordt.

Al die problemen zijn in de eerste plaats het gevolg van slordige wetgeving, waardoor een manifeste onwil en arrogantie van een bepaalde Franstalige klasse mogelijk werd. Dat heeft als gevolg gehad dat de radicale vleugel van de Vlaamse Beweging reeds geruime tijd de definitieve afschaffing van dit manke faciliteitensysteem eist.

Maar niet iedereen in Vlaanderen is het daarmee eens. Vooral bewoners van de taalgrensgemeenten wijzen erop dat je dan de vele Vlamingen (en het zijn er reeds duizenden) die in de Waalse grensgemeenten zijn gaan wonen, in de steek laat. Velen van hen zijn daar gaan wonen onder meer omwille van de veel goedkopere bouwgronden en ook wel eens om te ontsnappen aan de soms erg benauwende regelgeving van de Vlaamse overheid.

Hoe dan ook, de huidige wetgeving maakt het afschaffen zo goed als onmogelijk. Daarom is wellicht de enige oplossing dat het Vlaams Parlement de faciliteitenregeling eenzijdig opblaast en nieuwe onderhandelingen opeist om een aantal anomalieën weg te werken, waarbij wellicht hier en daar wijzigingen in de taalgrens mogelijk zouden moeten zijn. Maar daarvoor is er momenteel in het Vlaams Parlement nog geen meerderheid. Hopelijk komt die er met de volgende verkiezingen in 2024.

(*) Witboek Vlaamse Staatsvorming, uitgave Vlaamse Volksbeweging.

Vlaamse gemeenten met faciliteiten voor Franstaligen:

Bever	Drogenbos
Herstappe	Kraainem
Linkebeek	Mesen
Ronse	Sint-Genesius-Rode
Spiere-Helkijn	Voeren
Wommel	Wezembeek-Oppem

Waalse gemeenten met faciliteiten voor Nederlandstaligen:

Edingen	Komen-Waasten
Moeskroen	Vloesberg

Juncker is terug in zijn hok

De gewezen voorzitter van de Europese Commissie Jean-Claude Juncker is teruggekeerd naar zijn land, de dwergstaat Luxemburg, en dat is maar goed ook. Deze persoon heeft zich tijdens zijn jarenlange verblijf in de Vlaamse hoofdstad Brussel de Nederlandse taal niet eigen willen maken. Dat bleek in september, toen hij zich in de Vlaamse krant De Tijd erover beklaagde zich aan de Vlaamse kust niet meer van het Frans te kunnen bedienen. Dat was 30 jaar geleden nog wel het geval, zo liet hij optekenen. Om zich aan deze kust toch verstaanbaar te maken, sprak hij daar dan maar Duits, hetgeen wel verstaan werd.

Velen hebben altijd al een scherp wantrouwen gekoesterd jegens deze politicus, die het om duistere redenen geschopt heeft tot hoogste functionaris van de EU. Het land dat hij vertegenwoordigt is zo groot als een Vlaamse provincie en heeft slechts een half miljoen inwoners. Bovendien heeft het toegelaten dat de eigen taal, een Duits dialect, totaal is overwoerd door het Frans. Zo iemand durft dan kritiek te uiten op Vlaamse Kustbewoners die de Franse taal durven te weerstaan. Gewoonlijk zijn de uitbaters daar wel genegen om de taal van hun Franse of Waalse bezoekers te spreken, maar bij het aanschouwen van het verlopen hoofd van Juncker waren zij hun kennis van het Frans kennelijk ineens spontaan vergeten. Dat is een goede les voor deze verfranste politicus; Dan had hij in Brussel maar Nederlands moeten leren!

Taalkuis op de markt van Asse

In de jaren 2005 en 2006 was er veel ophef over het besluit van het gemeentebestuur van de Vlaams-Brabantse gemeente Merchtem om het gebruik van de Franse taal op de gemeentelijke markt te ontmoedigen. Tegen de wil van de toenmalige Vlaamse regering in, werden er allerlei acties gevoerd om de marktkramers ertoe te brengen geen toegevingen op taalgebied te doen aan Franstalige bezoekers uit Brussel en de Vlaamse rand die (zogenaamd) geen Nederlands verstonden. Dat heeft geholpen, want sinds die acties is het taalklimaat er duidelijk verbeterd.

Afgelopen zomer kregen we een herhaling te zien van deze taalkuis in een andere Vlaams-Brabantse gemeente, namelijk Asse. Het gemeentebestuur aldaar was de verfransing beu en kwam met maatregelen om de Assense markt zoveel mogelijk te vernederlandsen. Zo werden de markt-kooplieden per gemeentelijke verordening verplicht om op de borden aan hun kraam alleen Nederlandse aanprijzingen te vermelden en moesten zij de klanten eerst in het Nederlands aanspreken. Er werden gemeenschapswachters aangesteld om er -op toe te zien dat de verordening niet zou worden overtreden.

Schande: Dertientalige kofferautomaten op Schiphol zonder het Nederlands!

Op Luchthaven Schiphol is een begin gemaakt met het plaatsen van nieuwe toestellen voor de aanmelding van de koffers van de luchtreizigers. Op de toestellen zijn beeldschermen aangebracht voor de gebruiksaanwijzing. De gebruikers kunnen deze aanwijzingen oproepen in dertien talen. Daaronder bevindt zich NIET het Nederlands. De anti-Nederlandse luchthavendirectie vindt al zo'n twintig jaar dat het Nederlands aan het uitsterven is en doet daarom geen moeite meer om voor "het kleine groepje hoogbejaarden" dat de Nederlandse taal nog zou willen gebruiken, die taal op de toestellen aan te brengen. Taalverdediging vindt dit het top-punt van taalverraad en heeft de leden van Tweede Kamerfracties die over luchtvaartzaken gaan, een brief geschreven:

De nieuwe automaten in de vertrekhal 1

"Bij de Stichting Taalverdediging zijn onlangs verontrustende berichten binnengekomen over het, voor Nederlandstaligen, discriminerende beleid op Luchthaven Schiphol.

De luchthavendirectie heeft in vertrekhal 1 toestellen laten plaatsen waarop de luchtreizigers hun koffers kunnen aanmelden voor de vlucht die zij willen maken. Zulke toestellen zullen binnenkort over de gehele luchthaven worden verspreid.

Op deze toestellen kunnen de luchtreizigers kiezen in welke taal die aanmelding plaats zal vinden.

Zij kunnen kiezen uit de talen: Chinees, Deens, Duits, Engels, Fins, Frans, Italiaans, Japans, Noors, Pools, Russisch, Spaans en Zweeds (zie bijlagen). Indien zij hun koffer in het Nederlands zouden willen aanmelden, dan moet de leiding van onze nationale luchthaven hun teleurstellen. Die taal staat er niet bij. Het Nederlands is volgens die leiding een uitstervende taal en het zou niet nodig zijn die taal, enkel uit nostalgisch oogpunt, te handhaven.

Wij hopen dat u dit, voor Nederlandstaligen, discriminerende taalbeleid afkeurt en er iets tegen wilt doen. Die mogelijkheid heeft u! De meerderheid van de aandelen van de nv. Luchthaven Schiphol wordt beheerd door de minister van Financiën, de heer Hoekstra. Zijn handelen wordt mede door u gecontroleerd. U zou, samen met uw mede-Kamerleden, de minister kunnen dwingen tegen dit beleid op te treden. Wij hopen van harte dat u dat zal doen."

Beeldscherm zonder het Nederlands

De klokkenluidster

Taalverdediging werd opmerkelijk gemaakt op dit schandelijke taalbeleid, door een onthutste medewerkster van de luchthaven. Om begrijpelijke redenen hebben we haar naam hieronder veranderd.

“Mijn naam is Hanneke Vogels en in het weekend werk ik op Schiphol als grondstewardess.

Bij rij 2 is er een nieuw bagageincheckstelsel. Passagiers moeten zelf via roze incheckpalen hun bagagelabels uitprinten, op hun koffer plakken en dan de koffer naar een andere machine brengen.

Bij deze roze units kan je niet met de Nederlandse taal terecht. Het begint in het Engels, daarna is er de optie “change language”, je kunt dan kiezen uit 13 talen (o.a. Japans, Chinees, Noors.) Het Nederlands is daar niet bij. Behalve denigrerend voor onze eigen taal, dacht ik dat het ook per wet verboden zou zijn. Stichting Onze Taal heeft mij al een fijn uitgebreid antwoord gegeven en helaas heb ik de wet niet aan mijn kant staan wat deze taalkwestie betreft.

Aanstaande donderdag is er een meeting met alle bedrijven die met deze nieuwe incheckrij te maken hebben. Wij gaan dan onze bevindingen en aanmerkingen over rij 2 kenbaar maken. Het zijn nu nog maar 15 incheckpalen, maar Schiphol is van plan veel meer van deze palen neer te gaan zetten.

Nederlandse passagiers zouden toch in hun eigen land met hun eigen taal moeten kunnen communiceren?

Wat is jullie mening hierover? Zouden jullie kunnen helpen onze taal op Schiphol overeind te houden?

Vriendelijke groet, Hanneke Vogels.”

Onze reactie

In haar brief vraagt de Schipholmedewerkster of het weglaten van het Nederlands niet in strijd met de wet is. Welke wet zou zij bedoelen? Er is in Nederland geen wet die het aanbrengen van Nederlandse aanduidingen verplicht stelt en zo'n wet komt er ook niet. Taalverdediging heeft talloze malen bij de politici aangedrongen om wettelijk vast te leggen dat alle aanduidingen, mededelingen en opschriften op Nederlands grondgebied altijd ook in het Nederlands moeten worden gesteld (en in Friesland ook in het Fries), maar de meerderheid van de Tweede Kamerleden voelt hier niets voor en is dus medeplichtig aan het discrimineren van de eigen bevolking. De partijen die NIET willen meewerken aan het beschermen van onze taal zijn: CDA, D66, Denk GroenLinks, PvdA, VVD en 50Plus. Van deze partijen kunnen wij, Nederlandstaligen, dus opvliegen (en niet alleen op Schiphol)!

“Traintickets” op Amsterdam-Zuid

Het station Amsterdam Zuid is een van de drukste stations van Nederland. Ofschoon er slechts vier sporen zijn, vertrekken er maar liefst 24 treinen per uur naar alle windstreken.

Behalve bij de loketten kan men er ook bij de automaten zijn treinkaart kopen. Sinds enige maanden zijn die automaten omgevormd van Nederlandstalig met een keuzemogelijkheid voor Engels, naar Engelstalig met een keuzemogelijkheid voor Nederlands. Aan de buitenkant zijn ze volledig Engelstalig en op het beeldscherm kan men de Nederlandse uitleg oproepen. Nadat men in het Nederlands zijn kaart gekocht heeft, schakelt het toestel meteen weer terug naar het Engels.

Taalverdediging heeft nagevraagd waarom de Engelstalige reiziger hier op de eerste plaats gesteld wordt en de Nederlandstalige reiziger op de tweede plaats. Het antwoord was dat er meer niet-Nederlandstaligen dan Nederlandstaligen van deze toestellen gebruik maken en voor de Nederlandse spoorwegen zijn alle niet-Nederlandstaligen Engelskundig, of moeten zij maar zorgen dat ze dat worden...

Taalverdediging vindt dat een bespottelijk standpunt en heeft hierover een klacht ingediend bij de reizigersvereniging Rover.

Taalprijs voor groentewinkel

De Heuvelstraat is het winkelparadijs van Tilburg. Alles is er te koop, zodat zo ongeveer iedereen uit deze Brabantse stad (en wijde omgeving) daar geregeld naartoe gaat om zijn of haar inkopen te doen. Bovendien is het ook nog eens een ontmoetingsplek voor de bevolking, met veel koffiehuizen, eetgelegenheden, terrasjes en frietkotten. "Zien en gezien worden" is hier aan de orde van de dag. Waar Amsterdam zijn Kalverstraat heeft, Brussel zijn Nieuwstraat, Antwerpen zijn Meir en Rotterdam zijn Koopgoot, zo heeft Tilburg zijn Heuvelstraat! Een waar toevluchtsoord voor de koopzieke en gezelligheid zoekende mens.

Die gezelligheid wordt echter de laatste jaren steeds meer verstoord door de verengelsing van de winkels en de uitspanningen. De ene na de andere gevel wordt er ontsierd met Engelse opschriften, mededelingen en aanprijzingen. Ze schreeuwen je hinderlijk tegemoet!

Tegelijkertijd verdwijnt de eigen taal, het Nederlands, en daarmee de plaatselijke uiting daarvan, "et schönste taoltje van et land", zoals de inwoners van dit centrale deel van Noord-Brabant het zelf noemen, zienderogen van de puien.

Dat werd zelfs de plaatselijke afdeling van de PvdA te bar. In het voorjaar besloot die afdeling daarom een prijsvraag uit te schrijven voor de uitbater in de Heuvelstraat, die de meeste eerbied toonde voor de Nederlandse taal.

Na lang overwegen werd die prijs toegekend aan groentewinkel "Appelsien", gevestigd op nummer 131. De koopwaren, die de geur van versheid verspreiden, dragen hier nog oer-Nederlandse namen en daardoor is Appelsien een verademing voor de bezoekers van de winkelstraat, die al dat verstikkende Engels beu zijn. Zij kunnen zich hier laven aan het Nederlands (en aan gezonde groente en sappig fruit natuurlijk).

De prijsuitreiking door Hans Rube (r) aan Rosa van Liere (l)

Op 2 oktober was het dan zo ver; om klokslag 13:00 uur verscheen Hans Rube, in zijn hoedanigheid van Burgerraadslid, in de winkel om de uitbaatster, Rosa van Liere, de prijs te overhandigen en haar uit te roepen tot "De beste ontEngelster van de Heuvelstraat!" De speciaal voor deze feestelijke uitreiking naar Tilburg afgereisde vertegenwoordiger van Taalverdediging had daarna als eerste de eer de stralende gehuldigde geluk te wensen, waarna de andere geestdriftige aanwezigen volgden.

Tegen de middag was de verslaggevingsploeg van Omroep Brabant naar de Heuvelstraat uitgerukt en deed daar bijna rechtstreeks verslag van de gebeurtenissen, afgewisseld met commentaren door de taalkundige en plaatselijke beroemdheid Wim Daniëls, vanuit zijn woonkamer. Het was ook nog de bedoeling om de directie van de totaal verengelse luchthaven van Eindhoven in de uitzending te betrekken. De programmaleider van Omroep Brabant, Hans Janssen, had hiervoor werkelijk kosten noch moeite gespaard. Deze bestuurders waren door de ont-Engelsing echter dermate sprakeloos geworden dat de verbinding, wegens een vermeende geluidsstoring, werd verbroken. De programmaleiding van Omroep Brabant gaf toen aan de vertegenwoordiger van Taalverdediging de gelegenheid om de opengevallen zendtijd te vullen met zijn kritiek op het anti-Nederlandse taalbeleid op de Brabantse luchthaven "Eindhoven Airport".

Wie heeft deze man gekozen?

Wie dacht dat het ergste onheil in het (hoger) onderwijs op taalgebied in Nederland van de vrijzinnig-democraten van D66 komt, heeft het mis. Deze taalvandalen worden nu duidelijk ingehaald door de links-liberalen van de VVD. Net nu, door de protesten van allerlei verontruste actiegroepen, zoals Beter Onderwijs Nederland, Taalverdediging en andere, minister Van Engelshoven van Onderwijs (D66) zich genoodzaakt ziet (uit tactische overwegingen?) enigszins pas op de plaats te maken in haar streven de Nederlandse taal van de universiteiten te verdrijven, komt het Kamerlid Dennis Wiersma (VVD) nog eens lekker olie gooien op het vuur van de verengelsing, dat het Nederlands moet verteren.

Deze volksvertegenwoordiger verscheen op maandag 2 december in het praatprogramma "Goedemorgen" van de mini-omroep Wakker Nederland (WNL) om zijn gal te spuwen over de vertraging die het uitbannen van onze taal uit het onderwijs dreigt op te lopen, door het inhouden van de pas door minister Van Engelshoven. Wat Wiersma betreft kan die overschakeling op het Engels niet snel genoeg gaan en vormt elk uitstel een vermorsing van tijd.

Taalverdediging vraagt zich af wie deze figuur eigenlijk hebben gekozen(*) en wat hem het mandaat verschaft om ons dierbare Nederlands zo onderuit te halen? Wiersma is duidelijk in de VVD geïnfiltrerd. Hij komt uit de hoek van de vakbond FNV, welke instelling in het algemeen weinig moet hebben van het financieel-economische gedachtegoed van deze partij.

Het beste zou zijn dat deze man zo spoedig mogelijk de Tweede Kamer uit gefilterd wordt, hetzij door hem niet meer verkiesbaar te stellen, dan wel door massaal zetelverlies voor de VVD bij de volgende verkiezingen!

(*) Naschrift: Dennis Wiersma kreeg bij de Tweede Kamerverkiezing van 2017 zegge en schrijven 2.414 voorkeurstemmen op een totaal stemmenaantal van 2.238.351 voor de VVD. Hij is dus allesbehalve een stemmenkanon!

Engelstalig nepprapport onderschept

Op 31 oktober werd in de Tweede Kamer de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken behandeld. Onderwerp van de beraadslagingen was, onder andere, het verspreiden in Nederland van zogeheten nepnieuws. Daarover had de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, de heer Knops (CDA), een rapport laten opstellen door twee deskundigen, te weten de heer Richard Rogers en mevrouw Sabine Niederer.

Wanneer de regering een rapport naar buiten brengt is het wel zo handig wanneer iedereen daar kennis van kan nemen. Dat was hier niet het geval, omdat het rapport in het Engels opgesteld was. Het wakker Kamerlid de heer Bosma (PVV) onderschepte het Engelstalige document terstond en eiste van de staatssecretaris een Nederlandse vertaling. Die werd hem toegezegd. Tevens wilde hij weten waarom de staatssecretaris de Tweede Kamer een Engelstalig stuk in de maag had gesplitst. Het antwoord daarop was onthutsend: De opstellers kenden geen Nederlands.

Het is dus nu al zo ver gekomen dat de Nederlandse regering aan Nederlandsonkundigen de opdracht geeft om de verspreiding van Nederlandstalig nepnieuws te onderzoeken. Hoe is het mogelijk! Taalverdediging kent de inhoud van dit rapport nog niet, maar is bang dat het nep is.

Martin Bosma (PVV)

Verengelsing platteland

De boeren in Nederland zijn boos! Gewapend met hooivorken trekken zij vanaf het platteland geregeld op naar de bestuurscentra om de politici duidelijk te maken dat de gierput vol is. Ze hebben zich georganiseerd in verschillende boerenactiegroepen. Die dragen begrijpelijke Nederlandse namen, zoals het hoort... Behalve één. Aan die actiegroep is een Engelse naam gegeven: FARMERS DEFENCE FORCE! Hoe zijn zij daarop gekomen? Werkelijk belachelijk!

Reden voor Taalverdediging om aan de leiding van deze "Defence Force" een kort maar krachtig bericht te sturen:

"Beste mensen van "Farmers Defence Force", Is het jullie in de bol geslagen? Waarom is er zo'n vreemde Engelse naam gekozen voor deze actiegroep. Met zo'n naam wordt de steun van de Nederlandse bevolking voor jullie protest verspeeld!"

Onderstaand artikel is een verkorting van de lezing van Annette de Groot op 1 november 2019 tijdens de landelijke studiedag van de Vereniging van Leraren Levende Talen, gehouden in Utrecht. Annette de Groot is emeritus-hoogleraar experimentele taalpsychologie aan de Universiteit van Amsterdam. De volledige lezing is te zien op onze webstek. Taalverdediging is verheugd om de lezing te mogen publiceren. De zienswijze van mevrouw De Groot vormt een waardevolle bijdrage aan de discussie over het tegengaan van de verengelsing van onze samenleving.

Over twee- en meertaligheid en de verengelsing van het universitaire onderwijs

Ik stel u graag voor aan Giuseppe Mezzofanti, een zeer bijzondere Italiaanse kardinaal en taalwetenschapper. Hij werd zo'n 250 jaar geleden geboren in Bologna als zoon van een timmerman. Naar eigen en andermans zeggen sprak hij minstens 45 talen. Romaanse, Germaanse, Slavische en andere talen, levende en dode, ze zaten allemaal in de mentale inventaris van de kardinaal.

Niet minder opvallend dan het aantal talen dat hij sprak is de manier waarop hij ze leerde. In *Babel no more*, beschrijft Michael Erard hoe Mezzofanti ten tijde van de Napoleontische oorlogen aan zieken en gewonden uit alle windstreken zijn diensten aanbod als verpleger en biechtvader. Zo kwam hij in contact met tal van talen. Mezzofanti benutte deze uitgelezen kans om steeds weer nieuwe talen te ontsleutelen door aandachtig naar zijn gesprekspartner te luisteren. Vertalers, vertaalwoordenboeken en grammatica's had hij daarbij niet nodig. Wel maakte hij bij gesprekspartners met een christelijke achtergrond gebruik van hun kennis van het Onze Vader, met zijn universele betekenis. Dat liet hij ze dan herhaaldelijk in hun moedertaal opzeggen, totdat hij de spraakklanken en prosodie van de betreffende talen erin ontdekte. En met die prille basis-kennis van de te kraken taal kon hij vervolgens verder aan de slag, daarbij vooral geholpen door, zoals hij zelf zei, een uitzonderlijk goed geheugen en een scherp gehoor.

Deze Mezzofanti bezat ontegenzeggelijk een benijdenswaardige gave en werd dus niet voor niets een toeristische attractie in zijn tijd. Maar de reden waarom ik hem hier bij u introduceer is de openlijke sceptis in getuigenverslagen van een aantal tijdge-

noten en de vragen over de essentie van taal en taalvaardigheid die daardoor worden opgeroepen. In hun beschrijving van Mezzofanti's taalkunsten wordt hij vooral geschetst als iemand met een wonderlijk talig imitatievermogen. Een Duitse filoloog stelde vast dat Mezzofanti in geen van alle vreemde talen die hij sprak ooit iets betekenisvol leek te zeggen. Een Duitse student constateerde: "Er is iets aan hem dat me doet denken aan een papegaai – hij wekt de indruk volstrekt ideeëloos te zijn." Een Hongaarse dame becommentarieerde zijn gave in vergelijkbare termen. Ik citeer in vrije vertaling uit Michael Erards boek: "Een wonderbaarlijk, onbegrijpelijk vermogen, maar een waarop ik niet in het minst jaloers ben, want de lege, weinig reflexieve woordkennis en de onschuldige ijdelheid die hij en passant tentoonspreidde, deden me niet zozeer denken aan een met rede begiftigd menselijk wezen, maar vooral aan een aap of een papegaai, een pratende machine, of een orgel geprogrammeerd om bepaalde deuntjes ten gehore te brengen". Deze getuigenverslagen roepen een beeld op van een wat ijdel heerschap dat dankzij zijn fenomenale, talige geheugen en bijzondere gevoeligheid voor taalstructuur in tal van vreemde talen accentloos oppervlakkige gesprekjes kon voeren over ditjes en datjes. In de woorden van auteur Michael Erard: Mezzofanti was een sociale kameleon.

Zoals gezegd roept het wonderbaarlijke taalleervermogen van de kardinaal een aantal wezenlijke vragen op over de aard van taal en taalvaardigheid, zoals de vraag wat nu eigenlijk de essentie van taal is; hoe meertaligheid gedefinieerd moet worden; wanneer we kunnen zeggen dat iemand een taal beheerst; en wat de cognitieve componenten en mechanismes zijn waaruit de spreekwoordelijke talenknobbel bestaat. Ik kan hier niet nader ingaan op al die vragen, maar zóveel is zeker: Mezzofanti's taalkunstenarschap laat zien dat vloeiend en accentloos spreken in een vreemde taal niet vanzelf optellen tot een hoog taalvaardigheidsniveau in die taal.

Taalvaardigheid in een tweede taal en onderwijskwaliteit

Onwillekeurig deed Mezzofanti's manier van communiceren me denken aan de zogeheten international classroom waarmee universiteiten de vereniging van hun onderwijs deels legitimeren. Let wel, ik wil zeker niet beweren dat het Engels van de doorsnee Nederlandse student en docent in ons hoger onderwijs het sociale keuvelniveau dat Mezzofanti in tientallen talen etaleerde niet overtreft. Daarmee zou ik geen recht doen aan het feit dat hun Engels, ook in internationaal perspectief, voor een tweede taal hoog ontwikkeld is. Maar dat die studenten en docenten desondanks in overgrote meerderheid ongebalanceerde tweetaligen zijn, staat buiten kijf. Ze hebben het Nederlands als sterk ontwikkelde moedertaal en het Engels als tweede en aantoonbaar zwakkere taal – een taal waarin ze veel minder kunnen uitdrukken en begrijpen dan in het Nederlands.

Als docent kan het je dan ook niet ontgaan dat het niveau van communicatie in Engelstalige colleges en werkgroepen vaak van lager niveau is dan in Nederlandstalig onderwijs. Een zee aan begrippen waarvan docenten en studenten de bijbehorende Nederlandse woorden met het grootste gemak uit hun mentale lexicon zouden kunnen opdiepen, dolen hulpeloos rond door hun hoofden, omdat ze het Engelstalige equivalent van die woorden niet kennen of niet snel genoeg paraat hebben. Een substantieel deel van de lexicale kennis die ze doorheen decennia van intensief moedertaalgebruik verworven hebben, kunnen ze in Engelstalig onderwijs niet kwijt. In plaats daarvan moeten ze genoeg nemen met formuleringen die minder kernachtig en minder precies weergeven wat ze eigenlijk zouden willen zeggen, met verlies aan onderwijskwaliteit en vaak frustratie tot gevolg.

Taalkundig en onderwijskundig onderzoek bewijst dat deze beweringen niet op drijfzand berusten. De betrokken studies hebben aangetoond dat een hoge taalvaardigheid bevorderlijk is voor het ontwikkelen van academische vaardigheden zoals kritisch denken, redeneren, analyseren en argumenteren. Tegelijkertijd heeft onderzoek aangetoond dat iemands taalvaardigheid in de moedertaal doorgaans aanzienlijk beter is dan die in een tweede taal. Uit de combinatie van deze gegevens volgt onherroepelijk dat studenten met het Nederlands als moedertaal zich gemakkelijker en beter

academisch kunnen ontplooiën in een opleiding die op zijn minst grotendeels Nederlandstalig is dan in een onderwijsomgeving waarin het Nederlands is gemarginaliseerd of zelfs helemaal in rook is opgegaan.

Het is bekend dat een deel van de Nederlandse studenten zelfs in een Nederlandstalige opleiding al talige beperkingen vertoont. Die belemmeren hun uitdrukkingsvermogen, begripsvermogen en denkvermogen, en daarmee kennisverwerving en academische ontwikkeling. In een Engelstalige opleiding is de overgrote meerderheid van de Nederlandse studenten talig deficiënt, met dezelfde gevolgen, maar nu op veel grotere schaal. Voor alle buitenlandse studenten in de collegebanken is de situatie al niet beter. En zelfs de studenten met het Engels als moedertaal zijn geen spekkopers, want ook die moeten zich behelpen met het zwakkere Engels van hun docenten en medestudenten.

Die nadelige effecten van de mankerende Engelse taalvaardigheid zetten de kwaliteit van het onderwijs onder druk. Ze kunnen leiden tot meer studie-uitval, lagere cijfergemiddelden, een langere studieduur, en – bij studenten die dat allemaal koste wat het kost proberen te voorkomen – meer studiestress.

Cijfers over Engelstalig onderwijs en de wet

Bovenstaande beweringen vragen om een onderbouwing met onderzoeksuitkomsten, maar eerst informeer ik u over de cijfermatige stand van zaken met betrekking tot Engelstalig onderwijs. In een paar jaar tijd is het Engels de dominante instructietaal aan onze universiteiten geworden. Van de universitaire bachelor- en masteropleidingen waren vorig studiejaar respectievelijk 28 procent en 76 procent al uitsluitend Engelstalig. In aantallen ging het om 114 bacheloropleidingen en 533 masteropleidingen, samen 58 procent van alle universitaire opleidingen. Nergens op het Europese continent is het gebruik van het Engels als instructietaal zo ver doorgeschooten als aan de Nederlandse universiteiten.

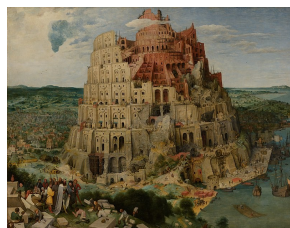
Opmerkelijk genoeg kon deze situatie ontstaan ondanks de wettelijke bescherming die het Nederlands geniet. Een van de betrokken wetsartikelen schrijft voor dat het onderwijs wordt verzorgd in het Nederlands, een paar uitzonderingen daargelaten. Maar in tegenstelling tot het in de wet verankerde Nederlands, tenzij uitgangspunt, voelen

de kennelijk soevereine universiteiten zich gerechtigd een Engels, mits principe te volgen en handelen daarmee flagrant in strijd met de wet. En de onderwijsinspectie liet hen jarenlang begaan.

Een tweede wetsartikel dicteert dat universiteiten en hogescholen de Nederlandse uitdrukkingsvaardigheid van Nederlandse studenten bevorderen. Maar dat gebeurt natuurlijk niet in volledig Engeltalige opleidingen. Op zijn best stagneert het Nederlands van de studenten in die opleidingen op het niveau dat ze aan het einde van het voorgezet onderwijs hadden behaald. Een Nederlands op academisch niveau zullen ze in elk geval niet verwerven. Maar minstens zo erg is het dat hun Nederlands tijdens hun studie instabiel kan worden en kan verzwakken, want zoals elke andere vaardigheid moet taal met veel oefening en zorg onderhouden worden om te voorkomen dat er functieverlies optreedt.

Onderzoeksresultaten

En dan nu de eerder aangekondigde onderbouwing van mijn beweringen dat volledig Engelstalig onderwijs afbreuk doet aan de onderwijskwaliteit en averij toebrengt aan het Nederlands, in het hoofd van haar gebruikers, maar ook als wetenschappen en cultuurtaal. Ter illustratie gebruik ik twee afbeeldingen van de Toren van Babel die ik eerder al benutte in mijn afscheidscollege. Daarin bepleitte ik het behoud van een sterke positie van het Nederlands binnen ons hoger onderwijs en zorgvuldig gebalanceerd, volwaardig en weldoordacht tweetalig onderwijs in al die opleidingen waarin een grote rol voor het Engels onontbeerlijk is. Tegelijkertijd nam ik stelling tegen volledig Engelstalige opleidingen en tegen opleidingen die in naam Nederlandstalig zijn, maar feitelijk bestaan uit een uit pragmatisme geboren onevenwichtig samenraapsel van Engelstalige en Nederlandstalige onderdelen. Als beeld voor een door verwaarlozing instabiel geworden en afkalvende moedertaal gebruikte ik een

schilderij van de Duitse schilder Anselm Kiefer. Daarop zien we de vervallen staat van de toren lang nadat de bouwers vanwege de ontstane spraakverwarring hun werkzaamheden noodgedwongen hadden gestaakt. Als beeld voor een

tweede taal die zwakker is dan de moedertaal koos ik voor een schilderij waarop Babel werd afgebeeld door Pieter Bruegel de Oude. Het toont onmiskenbaar de onvoltooide staat van de toren; constructiefouten zelfs. Maar ook is goed te zien dat de bouwers nog ijverig aan het werk zijn. De reden dat de bouw nog niet was stilgelegd was dat de werklieden nog allemaal dezelfde taal spraken. Daarmee kon dit schilderij in mijn betoog ook een streven naar een eentalig Engels Europa verbeelden, of toch minstens het streven naar een eentalig Engels Europees hoger onderwijs. De vergelijking is minder vergezocht dan u op het eerste gezicht zult denken, want Bruegels Weense Babel, de toren waar eentaligheid heerste, stond model voor de hoofdtoren van het gebouw in Straatsburg, waarin het Europees Parlement vergadert.

Dat gebouw symboliseert volgens de officiële lezing het onvoltooide karakter van Europa. Maar in weerwil van die onschuldige duiding zien bepaalde eurosceptici in deze symboliek het heimelijke streven van de Europese machthebbers naar dominantie van één en dezelfde taal in heel Europa. En voor welke andere taal kan dat voorrecht zijn weggelegd dan voor het Engels?

Het heerschap links op de voorgrond is Nimrod, die in de Hebreeuwse en Christelijke traditie wordt beschouwd als de leider van het volk dat de toren

bouwde. In mijn verhaal was deze Nimrod de personificatie van de gezamenlijke Nederlandse universiteiten. Want zoals gezegd: zij zijn in Europa de koplopers in de verengelsing van het hoger onderwijs. Omdat voorbeeld doet volgen, genieten de Nederlandse universiteiten dus de dubieuze eer het Europese hoger onderwijs naar verregaande eentaligheid te gidsen, en dit terwijl de Europese Unie meertaligheid en taaldiversiteit bepleit, in de volle overtuiging dat ze zich daarmee positief kan onderscheiden van andere mondiale regio's. Maar in plaats van echte meertaligheid en taaldiversiteit te bevorderen, leiden onze universiteiten de transitie naar talige uniformiteit in het Europese hoger onderwijs en naar een stelsel van verarmde Europese landstalen.

Dat een tweede taal – ook als die naar alle maatstaven relatief sterk ontwikkeld is – in allerlei opzichten toch onderdoet voor de moedertaal, blijkt uit talloze publicaties. Er zijn wereldwijd letterlijk honderden studies verricht naar het gebruik van moedertaal en tweede taal door tweetaligen. Daarin is gekeken naar een gevarieerd scala van taalcombinaties en tweetaligen, maar meestal waren de proefpersonen universitaire studenten met het Engels als tweede taal – mensen dus met een relatief hoog niveau van Engelse taalvaardigheid. Ik noem een aantal robuuste uitkomsten van deze studies:

1) Woordherkenning en woordproductie zijn minder geautomatiseerd in de zwakkere tweede taal dan in de moedertaal en duren daarom langer in de tweede taal. Ook grammaticale analyse is minder geautomatiseerd en trager in een tweede taal.

2) Als gevolg van een geringere efficiëntie van taalverwerking in een zwakkere taal is de mentale belasting bij het gebruik van een tweede taal groter dan bij het gebruik van de moedertaal. Dat geldt voor zowel taalperceptie als taalproductie. Met andere woorden: het gebruik van een tweede taal is vermoeiender dan het gebruik van de moe-

dertaal.

3) Het spraakaccent dat zo kenmerkend is voor verreweg de meeste sprekers van een tweede taal, heeft een negatief effect op de verstaanbaarheid en het begrip van het gesprokene, en het vertraagt de informatieverwerking bij de luisteraar. Ook beperkt een spraakaccent de hoeveelheid informatie die de toehoorder onthoudt en tast het de geloofwaardigheid van de spreker aan.

Maar met deze beperkingen bij het gebruik van zelfs een relatief sterke tweede taal zijn we er nog niet. Onlangs werd een studie gepubliceerd waarin cognitief psychologen, taalkundigen en onderwijskundigen van de Universiteit Gent onderzoeken wat de verschillen zijn in informatieverwerking en leren via moedertaal of tweede taal. In dit onderzoek verrichtten Vlaamse universitaire studenten met het Nederlands als moedertaal en het Engels als tweede taal een groot aantal taalverwerkingstaken in het Nederlands en het Engels.

Zoals gebruikelijk kostte woordherkenning in het Engels meer tijd. Bovendien bleek die vertraging door te werken naar het lezen van langere Engelstalige leesstof: zinnen, alinea's en boeken. Het lezen van Engelstalige teksten kostte gemiddeld maar liefst 20 procent meer tijd dan het lezen van Nederlandstalige teksten. Het verschil in leestijd werd nog groter bij een instructie aan de proefpersonen om de leesstof te bestuderen, een bezigheid die in veel leerprocessen toch een cruciale rol speelt. De onderzoekers vonden dan ook nadelige effecten op een aantal leerprestaties: geheugentesten werden slechter gemaakt en meerkeuzevragen en open vragen werden slechter beantwoord na het bestuderen van Engelse teksten dan na het bestuderen van Nederlandse teksten.

De titel van deze publicatie luidde: De nadelen zijn gelukkig beperkt. Bezien in het licht van zo veel signalen dat leerprocessen en leeropbrengsten ernstig belemmerd worden door het gebruik van een tweede taal als onderwijstaal – zelfs als die tweede taal relatief sterk ontwikkeld is – is die titel op zijn minst opmerkelijk te noemen.

Woordenschat

Elk van de al genoemde beperkingen die de tweede-taalgebruiker ondervindt kan afzonderlijk nog gezien worden als overkomelijk klein leed, maar samen tellen ze op tot reële hindernissen bij het

communiceren. En dan heb ik het vermoedelijk grootste ongemak van niet-moedertaalsprekers nog niet genoemd, want dat is ongetwijfeld hun beperkte woordenschat in de betreffende taal. Een robuuste, volwaardige taal is een taal waarin alles wat gedacht verwoord kan worden, een taal die het uitdrukkingsvermogen van de spreker maximaliseert. Wat zo'n taal vooral nodig heeft is een brede en diepe woordenschat, want woordbetekenissen vervullen een hoofdrol bij het begrijpen van taaluitingen en het overbrengen van gedachten en intenties in taal. Hoe groter onze woordenschat, des te groter zijn ons uitdrukkingsvermogen en begripsvermogen. De grootte van onze woordenschat verklaart maar liefst 50 procent van de variantie in taalvaardigheid in de betreffende taal. Geen enkel ander onderdeel van ons taalsysteem draagt zo veel bij aan onze taalvaardigheid.

En niet alleen vervullen woordbetekenissen een spilfunctie bij taalbegrip en taalproductie; het zijn ook belangrijke ingrediënten van ons denken. Daarom is niet alleen onze zeggingskracht afhankelijk van onze woordkennis, maar ook de rijkdom van onze gedachtewereld, onze verbeeldingskracht, is ervan afhankelijk.

Herinnert u zich nog de dystopische wereld die George Orwell verbeeldde in zijn roman 1984? Daarin laten de dictatoriale machthebbers een nieuwe taal ontwikkelen, Newspeak, met het speciale doel het denkvermogen van

de bevolking te beknotten. En dat doen ze vooral door Newspeak uit te rusten met een zo klein mogelijke woordenschat, dus door de taal op grote schaal te ontwoorden. Ik citeer in vrije vertaling uit de appendix waarin Orwell de uitgangspunten en structuur van Newspeak uiteenzet: "Newspeak was niet ontworpen om het denkbereik te verbreden maar om het te versmallen, en dit doel werd indirect bevorderd door de woordkeuze tot een minimum te reduceren. [...] Elke afname van het aantal woorden was winst, want hoe kleiner de woordkeuze, des te kleiner de neiging om überhaupt na te denken". Newspeak moest duckspeak bevorderen, letterlijk het kwaken van een eend. Maar figuurlijk betekende duckspeak ideeëloos en oeverloos keuvelen en kleppen.

U begrijpt dat ik in mijn vergelijking van Engelstalig onderwijs met de verbale knechting in Orwell's roman de hyperbool hanteer, maar uit de lucht gegre-

pen is de associatie zeker niet. Een grote zeggingskracht, een grote verbeeldingskracht – het zijn bij uitstek competenties die in wetenschappelijk onderwijs ongehinderd tot bloei zouden moeten komen. Het opgelegde Engels vormt een obstakel onderweg naar dat doel. Het is vooral vanwege die kleinere woordenschat dat Engelstalig onderwijs vaak nuance, precisie en diepgang mist. En ik vermoed dat het vanwege een kleine woordenschat in elk van zijn talen is dat onze vriend de veeltalige kardinaal bij tijdgenoten de indruk kon wekken van een kleppende papegaai of een orgel dat steeds weer hetzelfde deuntje speelt. Hij sprak zijn talen weliswaar vloeiend, accentloos en grammaticaal correct, maar iets wezenlijks zeggen, dat deed hij eigenlijk zelden.

Maar hoe groot is nu eigenlijk het verschil tussen de Nederlandse en Engelse woordenschat van onze studenten? Hoeveel elementaire deeltjes van uitdrukken en begrip ontnemen we ze door hen het Engels als onderwijstaal op te leggen? De mondiale expert bij uitstek, de Nieuw-Zeelandse onderzoeker Paul Nation, stelt dat de woordenschat van hoog opgeleide, twintigjarige moedertaalsprekers van het Engels gemiddeld ongeveer 19 á 20 duizend woordfamilies telt. De woordenschat van hoog opgeleide tweedetaalsprekers van het Engels omvat er volgens hem ongeveer 8 á 9 duizend. Een verwante studie van de Nederlandse onderzoekers Hazenberg en Hulstijn komt uit op vergelijkbare aantallen. De conclusie moet zijn dat volgens een conservatieve schatting Nederlandse studenten het in een volledig Engelstalige opleiding moeten zien te rooien met wel 50 procent minder woorden dan hun jaargenoten in een Nederlandstalige opleiding. Volgens een bekende vuistregel leren we in onze jeugd jaarlijks ongeveer 1000 woorden in onze moedertaal. In Engelstalig onderwijs heeft de Nederlandstalige student dus de beschikking over een woordenschat vergelijkbaar met die van een negenjarig Engels kind. Bovendien is hun kennis van veel van die Engelse woorden oppervlakkiger dan die van de corresponderende Nederlandse woorden en hebben ze in het Engels een veel beperktere kennis van vaste woordconstructies en idiomatische uitdrukkingen.

Gevolgen

Intussen weten we ook dat de studieprestaties inderdaad negatief worden beïnvloed door het gebruik van het Engels als instructietaal. In een recent Nijmeegs promotieonderzoek vergeleek Johanna de Vos de studieprestaties van Nederlandse

en Duitse eerstejaars psychologiestudenten die een Engelstalig of Nederlandstalig programma volgden. De Nederlandse studenten in het Nederlandstalige programma hadden aan het einde van het studiejaar een cijfergemiddelde dat ongeveer een half punt hoger was dan het cijfergemiddelde van de Nederlandse studenten in het Engelstalige programma, en dat van de Duitse studenten in beide programma's. Met andere woorden: de enige groep studenten voor wie hun moedertaal de instructietaal was, behaalde betere resultaten dan alle drie de groepen die onderwijs volgden in het Engels, hun tweede taal. Het moge duidelijk zijn: kiezen voor het Engels als instructietaal is kiezen voor tweederangs taalgereedschap bij de vorming van academici. Het is als beeldhouwen met een te botte beitel; als figuurzagen met een cirkelzaag.

Volledig Engelstalig onderwijs vormt niet alleen een bedreiging voor de onderwijskwaliteit maar dreigt nog veel meer schade aan te richten. De totale verdringing van het Nederlands in volledig Engelstalige opleidingen zorgt ervoor dat het Nederlands van de studenten stagneert op het niveau dat ze aan het einde van het middelbaar onderwijs bereikt hadden en dat ze het Nederlands niet op academisch niveau zullen verwerven. De verwaarlozing van het Nederlands kan zelfs leiden tot instabiliteit en gedeeltelijk verlies van hun Nederlandse taalvaardigheid. En die gestagneerde ontwikkeling, mogelijk zelfs verzwakking, van de Nederlandse taalvaardigheid van afgestudeerden zal doorwerken in alle maatschappelijke sectoren waarin ze na hun studie komen te werken. Daarmee dreigt een verval van de Nederlandse taalvaardigheid en de bijbehorende ideeënwereld in de Nederlandse samenleving als geheel.

En daar blijft het niet bij, want met dat verval en de daardoor afnemende functionaliteit van het Nederlands dreigt het Nederlands als taal waarin vier eeuwen aan wetenschappelijke kennis en cultuur besloten liggen, geleidelijk uit het zicht te raken. Met andere woorden: met zijn slecht doordachte taalbeleid maakt het hoger onderwijs het Nederlands tot bedreigd erfgoed. En niet alleen het Nederlands, want door de steeds dominantere positie van het Engels komen andere vreemde talen meer en meer in de verdrukking. Terwijl het vroeger de gewoonste zaak van de wereld was dat universitaire studenten, naast Engelse, ook Duitse en Franse teksten raadpleegden en bestudeerden, dreigen alle oorspronkelijke bronnen in die talen voor de huidige student ontoegankelijk te

worden. De taalkundige Robert Phillipson vergeleek het Engels eens met een koekoek. Want zoals een koekoek parasiteert op andere vogelsoorten, parasiteert het Engels op al die andere talen die nu nog het Europese hoger onderwijs kleuren en bedreigt daarmee hun vitaliteit. Andere onderzoekers typeren het Engels als een killer language. Het Engels is niet alleen de evident nuttige lingua franca die communicatie tussen moedertaalsprekers van verschillende talen mogelijk maakt – en die je vooral op een zo hoog mogelijk niveau moet proberen te beheersen. Het Engels is ook de Tyrannosaurus Rex onder de talen, met uiteindelijk een stelsel van verarmde Europese

landstalen als gevolg.

Meer nog: Nimrod loodst het Europese hoger onderwijs niet alleen naar talige uniformiteit maar ook naar culturele en conceptuele uniformiteit, want taal, cultuur en manieren van denken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. En dat is wellicht de grootste ongerijmdheid van de grootschalige verengelsing van ons hoger onderwijs: het streven is om door middel van een internationaal samengestelde studentenpopulatie culturele en conceptuele diversiteit in het onderwijs te bevorderen, maar het gekozen middel kan averechts werken. Meer en meer worden studenten wereldwijd geconfronteerd met een eenzijdig Angelsaksisch perspectief op de wereld en vormen ze daardoor een uniform wereldbeeld, terwijl er in de veelheid van bestaande talen een schat aan andere percepties van de werkelijkheid en een bijbehorende ideeënrijkdom verborgen ligt.

Oorzaken

U vraagt zich intussen af wat de oorzaken zijn van de ongebreidelde verengelsing van ons hoger onderwijs. Een daarvan is ongetwijfeld dat de gemiddelde onderwijsbestuurder ook maar een gewone Nederlander is en dus net als veel andere Nederlanders een merkwaardig laconieke houding heeft ten aanzien van onze landstaal. Het Nederlands is geen goed van intrinsieke waarde om als vanzelf-

sprekend te koesteren en hoog te houden, maar een gebruiksartikel dat gedachteloos wordt inge-ruild voor het Engels. Daarvan getuigt onder meer de automatische reflex waarmee Nederlanders in elk contact met anderstaligen als vanzelf overstappen op het Engels. Die reflex is zó sterk dat hij ronduit beschamende situaties niet kan voorkomen: Annelies Verbeke, gelauwerde Vlaamse auteur van Nederlandstalige boeken, beschreef onlangs dat Nederlanders in gesprek met haar vaak onmiddellijk op het Engels overstappen zodra ze haar Vlaamse accent ontwaren. Zelfs als Verbeke halsstarrig volhardt in het Nederlands, blijven ze in het Engels reageren.

De onverschilligheid van veel Nederlanders ten aanzien van onze taal blijkt ook uit het feit dat van buitenlandse werknemers niet wordt verlangd dat ze de Nederlandse vaktaal van hun eigen werkveld leren. Dat kan leiden tot bevreemdende situaties. Zo verhaalde de Volkskrant over een mevrouw uit Mokum die geen idee had welke vitaminepillen ze nodig had voor haar broze botten en bij het Kruidvat de hulp inriep van het dienstdoende personeel. Maar dat personeel sprak alleen maar Engels en kon haar niet van dienst zijn. Niet de drogist zelf, maar een van de geërgerde omstanders voorzag mevrouw van de benodigde informatie. Het personeel was er alleen om af te rekenen.

Onze nonchalante houding ten aanzien van het Nederlands wordt ook pregnant geïllustreerd aan de hand van een passage uit een officiële brochure waarmee aan het begin van deze eeuw internationale studenten geworven werden voor het Nederlandse hoger onderwijs: *“The courses are taught in the English language. The Dutch understand that people from other countries would rather not have to learn a language that is not much use to them anywhere else”*. (*)

Maar de belangrijkste reden waarom universitaire opleidingen op zo'n grote schaal Engelstalig konden worden is ongetwijfeld het feit dat het aanbieden van volledig Engelstalige opleidingen een probaat middel is om buitenlandse studenten te werven. Voor die studenten wordt immers een belangrijke hobbel om te kunnen worden toegelaten weggenomen. Ze hoeven geen letter Nederlands meer te leren, met als gevolg dat ze massaal de weg naar onze universiteiten hebben gevonden. Het totale aantal studenten aan onze universiteiten is de laatste jaren aanzienlijk toegenomen en die groei is nagenoeg volledig toe te schrijven aan de toename van het aantal buitenlandse studenten.

Het zijn er maar liefst intussen zesenvijftigduizend. Dat verengelsing van een opleiding werkt als een magneet op buitenlandse studenten, blijkt uit de vaak spectaculaire toename van hun aantal onmiddellijk nadat een opleiding Engelstalig is geworden. Er zijn opleidingen waarin hun aantal onmiddellijk na verengelsing groeide van een bescheiden paar procent naar meer dan 50 procent. In een groot aantal opleidingen vormen buitenlandse studenten intussen de meerderheid, soms een overgrote meerderheid van 80% of hoger. En de meesten van hen gaan terug naar het land van herkomst. Dat ze geen Nederlands hoeven te leren en daarom weinig binding krijgen met onze samenleving speelt daarbij ongetwijfeld een belangrijke rol.

En nee, rijker worden de universiteiten er niet van. Integendeel, want verreweg de meeste buitenlandse studenten komen van binnen de Europese Unie, en die betalen hetzelfde collegegeld als Nederlandse studenten. Dat is slechts een fractie van de feitelijke studiekosten. De toename in studentenaantallen gaat niet gepaard met een evenredige groei in de onderwijsbekostiging vanuit de rijksbegroting. Het budget per student wordt daarom steeds kleiner, met alle gevolgen van dien: vollere collegezalen, minder kleinschalig onderwijs, meer werkdruk voor docenten. Verlies van onderwijskwaliteit dus, ook hierom.

Maar waarom laten de universiteiten dit gebeuren, vraagt u zich nu wellicht verwonderd af. Er zijn meerdere redenen te noemen waarom ze zijn gaan azen op de buitenlandse student, ook legitieme. Maar vermoedelijk de belangrijkste is de manier waarop het onderwijs bekostigd wordt. Die dwingt de universiteiten ertoe met elkaar te concurreren in de werving van studenten. Geen enkele universiteit kan het zich permitteren niet mee te doen aan die concurrentieslag, omdat haar aandeel in de bekostiging daarmee zou afnemen. Door opleidingen Engelstalig te maken wordt een bijna onuitputtelijke bron van nieuwe studenten aangeboord, namelijk alle buitenlandse studenten die het Engels op het vereiste minimumniveau beheersen. Omdat deze nieuwe wervingsstrategie over de hele linie een eclatant succes werd, zijn alle instellingen per saldo gegroeid, en hebben ze er dus allemaal financieel op verloren, want die groei ging immers niet gepaard met een evenredige stijging van het budget van overheidswege.

En wat nu? De wet die het Nederlands moet beschermen zou zodanig moeten worden aangepast dat zij onderwijsinstellingen dwingt tot een welover-

wogen taalbeleid. Die wet moet de garantie bieden dat de instellingen voor elke opleiding grondig beargumenteren waarom een bepaalde taalkeuze wordt gemaakt; waarom voor het Nederlands wordt gekozen, of het Engels, of voor een andere vreemde taal. Of in sommige gevallen voor een

tweetalige opleiding, maar dan wel een die gekenmerkt wordt door een weldoordachte en evenwichtige combinatie van beide talen. Zo'n wetsaanpassing is momenteel in voorbereiding. Totdat de nieuwe wet in werking treedt, moeten we vooral veel taalkabaal blijven maken.

(*) vertaling redactie: De cursussen worden gegeven het Engels. Nederlanders begrijpen dat mensen uit andere landen liever geen taal leren, die elders van weinig nut is".

Als het Engels wordt, heel mondiaal
in het onderwijs, de voorkeurstaal,
als taal verweekt tot triviaal
en tenenkrommend karikuraal,
dan is het tijd voor een signaal,
in onmiskenbaar klare taal,
dan is het tijd voor TAALKABAAL

Als het Engels wordt een kannibaal
die talen eet als avondmaal,
als ook aan de eigen moedertaal
wordt geknabbeld op dat bacchanaal,
dan is het tijd voor een signaal,
met trompet en trom, en theatraal,
voor unisono TAALKABAAL

Taalklachten

Klacht over NMBS: Onze verantwoordelijke voor West-Vlaanderen, Frank Masschelein, heeft zich al vaak bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in Brussel (VCT) moeten beklagen over overtredingen van de Belgische taalwetgeving door de Nationale Maatschappij van de Belgische Spoorwegen (NMBS). Onlangs was het weer mis! Op 26 juli werd om 15:37 in de trein naar Poperinge, die zich op dat ogenblik bevond in het ééntalige station van Kortrijk, een mededeling in het Frans omgeroepen. Dat was in strijd met de regel dat op binnenlandse ritten van de treinen van de NMBS alleen mag worden omgeroepen in de taal van het gebied. De VCT oordeelde dat de klacht terecht was en gaf onze verantwoordelijke gelijk!

Franstalige brief Royal Belge: Frank Masschelein heeft nog meer taalekkende moeten meemaken. Hij ontving een in het Frans opgestelde brief van de verzekeringsmaatschappij Royal Belge, gestuurd vanuit het hoofdkantoor in Brussel. Hij was zeer benieuwd met welk smoesje dat hoofdkantoor zijn klacht zou beantwoorden. Hier komt dan die smoes: Op 24 oktober schreef de medewerker van de verzekeringsmaatschappij Ronny Derijcke, dat hier een vergissing in het spel was en dat hij hoopte dat het een éénmalige vergissing was geweest.

Taalverdediging vindt dat een kale smoes. Een vergissing? We mogen hopen dat het niet met

opzet is gedaan. In dat geval moet er een Vlaminghater aan het werk zijn geweest en dat het éénmalig was is ook niet zo zeker. Deze vergissingen vinden in Brussel op allerlei kantoren dagelijks plaats. Héél toevallig is er nooit sprake van vergissingen de andere kant uit, dus een Waal die een brief in het Nederlands ontvangt. Misschien is dat wel een aardige tip voor Nederlandstaligen die vanuit Brusselse kantoren brieven naar Wallonië moeten versturen: Doe eens gek en stuur ze in het Nederlands! Je kunt je achteraf altijd verontschuldigen door te schrijven dat er een vergissing gemaakt was en daaraan toevoegen dat je hoopt dat die vergissing éénmalig is geweest, gna, gna, gna...

Engelstalig verkeersbord: Er is nog een derde klacht door onze verantwoordelijke voor West-Vlaanderen verstuurd. Het betrof hier de plaatsing van een Engelstalig verkeersbord in de Boeschepestraat te Poperinge. Op dit bord staat de oproep SLOW vermeld. Slow is het Engelse woord voor "langzaam" en aangezien West-Vlaanderen niet in Engeland ligt maar in Nederlandstalig België, is het gebruik van dit Engelse woord ongepast en onwettig. Uit het onderzoek van de VCT bleek dat het bord met medewerking van de gemeente Poperinge in de buurt van twee scholen is geplaatst. De VCT oordeelde dat die plaatsing onwettig was en dat het bord moest worden verwijderd.

Mijd Uniqlo!

Ons kaderlid uit het Drentse Assen Luppo Scholtens is leraar en ging onlangs met zijn leerlingen naar Amsterdam om daar het Rijksmuseum te bezoeken. Na dit culturele genot was er nog wat tijd over en die werd benut door rond te kijken in de omgeving van de Dam. De bezoekers vielen daar in een poel van verengelsing! Luppo Scholtens vertelt:

“Mijn oog viel op een kledingzaak in de Kalverstraat: Uniqlo. We wilden daar wat kopen en dat natuurlijk afrekenen. Dit gaf “enig” ongemak. De dame in kwestie keek me waterig aan toen ik haar in het Nederlands aansprak. Geen woord Nederlands kwam eruit, alleen Engels. De communicatie tussen de winkelbediendes onderling ging ook uitsluitend in het Engels. De uitkomst was dat de koop niet doorging!

Stel je voor dat dit bedrijf Nederland wil veroveren... ik moet er niet aan denken! Na het verlaten van de winkel heb ik direct het onderstaande bericht gestuurd naar het hoofdkantoor van Uniqlo.”

*“Geachte mevrouw/mijnheer,
Heel bijzonder dat je in Amsterdam in uw winkel uitsluitend in het Engels wordt aangesproken en geholpen. Het lijkt me vrij logisch dat men in een vestiging in Nederland het Nederlands beheerst en daarnaast misschien een andere taal. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat het Engels ons Nederlands nog verder zal wegduwen. Worden toekomstige andere vestigingen in Nederland ook Engelstalig? Doen jullie dit ook in andere Europese hoofdsteden op een dergelijke manier?”*

Hudson's Bay verdwijnt: opgeruimd staat netjes!

Enkele jaren geleden besloot de Canadese onderneming Hudson's Bay zich in Nederland te vestigen. Dat deed men door een aantal grote winkelgebouwen, die vroeger van de warenhuisketen Vroom & Dreesmann waren, over te nemen. Deze

panden werden daarna geheel ontmanteld, verbouwd en opnieuw ingericht, hetgeen een astronomisch bedrag moet hebben gekost. In deze nieuwe inrichting was geen plaats meer voor de Nederlandse taal; alles ging voortaan door in het Engels (zie onze Nieuwsbrief 2019-2). Klachten hierover werden niet beantwoord en het winkelpersoneel deed of zoiets normaal zou zijn.

Winkelend Nederland vond dat kennelijk niet zo normaal. Er verschenen nauwelijks klanten in de vestigingen en de verliezen van Hudson's Bay liepen dusdanig op, dat er geen redding meer aan was. Daarom heeft men besloten de winkeldeuren te sluiten en te vertrekken. Wij zouden zeggen: opgeruimd staat netjes en tot nooit meer ziens!

Laat deze afgang een les zijn voor andere buitenlandse winkelketens die van plan zijn zich in Nederland te vestigen: Indien zij ons komen verengelsen, dan gaan ze op de fles. De gewone Nederlanders zijn dan wel veel te goed, maar nog niet geheel gek.

Naschrift: Het is opvallend dat na de aankondiging van sluiting, tijdens de leegverkoop, alles ineens wèl in onze taal stond aangegeven. Dat was waarschijnlijk gedaan om zo snel mogelijk van de rommel af te komen.

Taal-noodtoestand bij McDonald's!

In de Mokumse volksbuurt de Pijp gonsde het aan het eind van de afgelopen zomer van de geruchten over het einde van de Nederlandse taal bij de McDonald's op de hoek van de Albert Cuypmarkt en de Ferdinand Bolstraat in de betreffende wijk. Een aantal marktkooplui, allen liefhebbers van de “vette hap”, konden naar verluidt, in hun “smulpaleis” geen bestellingen meer doen omdat er alleen nog Engelstalige werknemers aanwezig waren die geen woord Nederlands verstonden.

Reden genoeg voor Frits Vinju om ter plekke poolshoogte te nemen. Nu is onze Amsterdamse taalinspecteur de laatste tijd op het gebied van de verengelsing wel iets gewend, zoals de trouwe

lezers van onze Nieuwsbrief weten. Maar dit sloeg echt alles! In de gehele eetgelegenheid was volstrekt niemand van het personeel in staat om ook maar één Nederlands woord te verstaan of uit te brengen. Uit alle hoeken klonken rauwe Engelse kreten en wie daar niet van gediend was, werd eenvoudig afgesnauwd en weggekeken. Frits Vinju vluchtte naar buiten, riep de noodtoestand uit over deze McDonald's vestiging en deed daar kond van bij de kooplieden en de bezoekers van de markt. Hij zocht daarna meteen contact met de leiding van deze taal-besmette voedselketen en gaf in krachtige termen blijk van zijn verontwaardiging.

Per kerende post kreeg Frits een pak vol met verontschuldigungen. Men gaf toe dat het personeelsbeleid bij de vestiging in De Pijp volledig uit de hand was gelopen. Vinju kreeg als goedmakertje (dikmakertje?) een vette bestedingsbon aangeboden. Uiteraard heeft hij deze geweigerd, maar hij was toch ingenomen met de lichte paniek die hij bij het bedrijf had veroorzaakt.

Taal-noodtoestand bij McDonald's opgeheven!

Inmiddels hebben enkele wijkbewoners, die door de actie van Frits Vinju nieuwsgierig waren geworden, de eetgelegenheid bezocht en vastgesteld dat men bij de bestel- en afhaalbalie weer in het Nederlands te woord werd gestaan. Daarom heeft onze inspecteur besloten de noodtoestand op te heffen. Hij blijft echter dit snelbuffet nauwlettend in de gaten houden en zal niet talmen opnieuw in actie te komen, indien de toestand op taalgebied er onverhoopt wederom mocht verslechteren.

Sweets Hotel zonder Nederlands

Onze taalverdediger Hans Huijboom roeit onverstoorde tegen de Engelse taalstroom in Amsterdam in. Vorig jaar boekte hij een stevig succes door gedaan te krijgen dat het Nederlands weer terugkwam in de feestelijke grachtenverlichting in de Nederlandse hoofdstad. Dit jaar heeft hij zich gericht op de teksten op de puien van de brugwachtershuisjes. Deze gebouwtjes worden als hotelkamers uitgebaat door de onderneming 'Sweets Hotel'.

Hans Huijboom vertelt:

“Dit hotelbedrijf heeft sinds 2017 de brugwachtershuisjes in uitbating als hotelkamers. Op deze huisjes zaten voorheen geen informatiebordjes. Het hotelbedrijf heeft er nu bordjes aangebracht met informatie met betrekking tot bouwjaar, architect, stijl en zo meer, dus niet over tijdstip van ontbijt en dergelijke. Ze zijn niet pal naast de deur aangebracht en dus bedoeld voor voorbijgangers.

Toen het eerste bordje, bij het huisje op de brug van de Kattenslootbrug, was aangebracht, heb ik eerst Sweets Hotel zelf benaderd. Er kwam geen reactie. Toen heb ik de Bond Heemschut en fracties van D66, GroenLinks en de SP in de Amsterdamse gemeenteraad benaderd. Heemschut meldde dat er was gebeld met het hotel en er werd verteld dat de bordjes niet voor Amsterdammers en andere Nederlanders bedoeld waren. De fracties van de SP en GroenLinks meldden mij dat ze het een merkwaardige zaak vonden. Ze kregen bij Sweets Hotel ook nul op het rekest. 'Het is een particuliere ondernemer, dus we kunnen verder niets doen', werd gemeld. Dat laatste was merkwaardig, want Sweets Hotel heeft de binnenkant gepacht om uit te baten. Aan de buitenkant mogen ze mijns inziens niets veranderen, dus ook geen bordjes aanbrengen, of die nu in het Engels, het Litouws of het Hindi zijn gesteld. D66 was overigens de enige fractie die niet reageerde op mijn e-post. Waarschijnlijk vindt D66 het weglaten van het Nederlands normaal. Ik heb inmiddels steeds meer bordjes zien verschijnen. In totaal heeft het hotelbedrijf nu 28 van die brugwachtershuisjes in uitbating.

Het is gebruikelijk, in binnen- en buitenland, dat op of bij objecten van cultuur-historische waarde de informatie óf alleen in de landstaal, óf in de landstaal en het Engels wordt weergegeven. Zelfs in Engeland, waar ik van de zomer was, in Kantelberg en Dover, zijn de informatiepanelen niet alleen in het Engels, maar ook in het Frans en het Nederlands. Daar heeft men respect voor de talen van de toeristen uit de buurlanden. Ik vraag mij af waarom men diezelfde beleefdheid niet wil opbrengen in Amsterdam? Om kort te gaan: ik vroeg me af of het nut zou hebben wanneer anderen Sweets Hotel zouden benaderen en daar dan in de Nieuwsbrief Taalverdediging verslag van zullen doen.”

Dus, beste lezers, wanneer u een klacht bij Sweets Hotel indient tegen de weglating van de Nederlandstalige uitleg over de geschiedenis van de grachtenbrughuisjes, dan komt u volgende keer in onze Nieuwsbrief!

Midden op de foto de hotelkamer op de Van Hallbrug

Verder afschrijven van het Afrikaans biedt nieuwe kansen

Op 10 oktober 2019 heeft het Grondwettelijke Hof van Zuid-Afrika geoordeeld dat de ooit trots Afrikaanse Universiteit Stellenbosch juist had gehandeld toen zij in 2016 het Engels als onderwijstaal boven het Afrikaans stelde. Dit oordeel heeft enorme gevolgen. Staatsonderwijsinstellingen hoeven nu niet meer, naar de geest van de Grondwet, meertaligheid te bevorderen. Een mokerslag voor het Afrikaans, maar er is hoop.

Meer gelijk dan andere talen

Het oordeel viel naar aanleiding van het hoger beroep van Gelyke Kanse, een Afrikaanstalige lobbyorganisatie, Jan Heunis (voorzitter van het verband van afgestudeerden aan de Universiteit Stellenbosch) en andere organisaties. Al in 2017 hadden zij geprobeerd bij het Hooggerechtshof in Kaapstad het besluit uit 2016 aan te vechten, maar ook die zaak kon rekenen op het oordeel dat de universiteit juist had gehandeld.

Gelyke Kanse en Heunis argumenteren dat het pro-Engelse beleid de rechten van Afrikaanssprekende studenten schendt. De meeste studenten aan de universiteit zijn Afrikaanstalig, en bovendien zijn er al genoeg Engelstalige universiteiten in de directe omgeving van Stellenbosch. Daarnaast stelt Gelyke Kanse dat deze bijzondere status van het Engels andere Zuid-Afrikaanse talen met academische aspiraties ernstig benadeelt. De aanklagers hadden gehoopt dat dit ultieme hoger beroep, nota bene bij de toetssteen voor grondwettelijk beleid, toch gunstiger zou uitpakken voor het Afrikaans, aangezien meertaligheid naar de geest van de Grondwet juist een groot goed is. Die Grondwet was in 1993 en 1996 opgesteld om te beantwoorden aan de roep om culturele, raciale en taalkundige erkenning voor alle groepen binnen Zuid-Afrika, en niet enkel van de bevoorrechte groepen van voor 1994. Met de Grondwet in de hand konden nu het gebruik en de ontwikkeling van alle 11 talen uit de 'Regenboognatie' be-

scherm en aangemoedigd worden.

Maar neen. De rechters hebben gemeend dat de universiteit correct handelde, want zij koos voor 'rassengelijkheid, toegankelijkheid en inclusiviteit zonder het Afrikaans te elimineren'. Volgens hen is de taal inderdaad 'gedegradeerd, maar niet gemarginaliseerd'.

'Buitengesloten en geïntimideerd'

In Stellenbosch werd er echter al, onder druk van inclusiviteit en gelijkheid, niet meer enkel in het Afrikaans maar ook in het Engels onderwezen. Volgens goed gebruik werden colleges in het Afrikaans simultaan vertaald voor anderstaligen (lees: Engelstaligen), en vice versa. Toch gaven zwarte, meest Engelstalige, studenten aan dat zij zich door het taalbeleid van 2014, dat Afrikaans op gelijke voet aan het Engels stelt, 'buitengesloten en geïntimideerd' voelden omdat er aparte klassen voor Afrikaans en aparte klassen voor Engels onderwijs waren gekomen. Het beleid van 2016 zou meer *inclusief* zijn, dankzij de voorkeur voor het Engels.

Het nieuwe beleid moet erop toezien dat studenten die onvoldoende academisch Afrikaans of Engels beheersen, niet meer van colleges 'buitengesloten' zullen worden, en het stelt elke faculteit ertoe in staat een eigen onderwijstaal in te stellen. Volgens de rechters beoogt dit beleid in bepaalde gevallen een voorkeur aan het Engels te verlenen zodat 'de universiteit kan blijven streven naar gelijke toegankelijkheid, veeltaligheid en integratie terwijl zij het Afrikaans handhaaft en behoudt'.

Dus meertaligheid wordt nagestreefd door één taal de overhand te geven. Wie het begrijpt, mag het zeggen.

Zowel nu als in 2016 vonden de rechters het veel zwaarwegender dat vooral zwarte studenten van Stellenbosch, die het Afrikaans onvoldoende beheersen, zich niet meer uitgesloten zouden voelen. Het feit dat studenten zich zo makkelijk 'uitgesloten' voelen kan enkel verklaard worden vanuit de agressieve, anti-Afrikaanse en antiblanke #FeesMustFall-beweging, waar de 'beleving' van de zwarte student groteske vormen aannam, en waardoor – uit angst voor geweld – op koortsachtige wijze het besluit van 2016 genomen is. De universiteit rechtvaardigt het besluit door ervan uit te gaan dat Afrikaanstaligen, blank en bruin, zich niet 'uitgesloten' *kunnen* voelen, omdat zij sowieso voldoende Engels zouden beheersen.

Diversiteit met ongewenste gevolgen

Op zich klinkt de inclusiviteit van dit beleid mooi en belooft het diversiteit. En de rechters stellen in hun oordeel dat het Afrikaans weliswaar gedegradeerd is, maar niet gemarginaliseerd. Het beleid resulteert echter allesbehalve in diversiteit. Gelyke Kanse en Heunis zagen al tijdens de rechtszaak van 2016 in dat soortgelijk beleid in alle openbare gewezen Afrikaanstalige onderwijsinstellingen enkel geleid heeft tot verdringing van het Afrikaans door het Engels. Dat kon toch niet de bedoeling zijn.

De reden waarom 'inclusiever' beleid in de collegesalen steeds tot meer Engels en minder Afrikaans leidt, is dat er 'geen geld' zou zijn voor simultaanvertalingen en tweetalig lesmateriaal. Hoezeer het Grondwettelijk Hof ook gebrand is op diversiteit, toch vindt het de anglofiele keuze redelijk. Het leunt in zijn oordeel zwaar op het beginsel van "toepasselijke rechtvaardigheid" uit 2006: de universiteit kon geen toepasselijke rechtvaardiging meer vinden voor het voortzetten van Afrikaans onderwijs. "Toepasselijke rechtvaardiging" komt uit 2006, toen bij de dreigende verengelsing van een middelbare school bepaald werd dat staatsonderwijs geacht wordt leerlingen en studenten *niet* hun bestaande en reeds genoten taalrechten te ontnemen als het daar geen "toepasselijke rechtvaardiging" voor vindt. Maar met het geldargument kan nu het grondwetsartikel, dat het gebruik van moedertaalonderwijs voorschrijft indien het redelijkerwijs uitvoerbaar is, gepasseerd worden. Staatsinstellingen kunnen nu doorgaan met het in weerwil van de Grondwet om zeep helpen van het Afrikaans: 'Geen geld'.

Sociale rechtvaardigheid versus de Grondwet

Het is duidelijk dat voor de rechters de sociale rechtvaardigheid aan de Universiteit Stellenbosch doorslaggevend was, en dat individuele, grondwettelijke taalrechten op de tweede plaats komen. Dit ziet men steeds in Zuid-Afrika gebeuren. Allerlei grondwettelijke bepalingen worden gepasseerd om aan de veel zwaarderwegende geest van de egalitaire 'transformatie' tegemoet te komen. Het Hof heeft zich veel te ontvankelijk getoond voor de opgeklopte grieven van studenten uit voorheen benadeelde gemeenschappen die niet van zins zijn Afrikaans te leren of een Engelstalige universiteit te kiezen.

Rechter Froneman voegt daar een curieuze geruststelling aan toe: 'Mensen die andere talen spreken, moeten doorgaan met de droom van de Grondwet te verwerkelijken door hun eigen talen op elk terrein van het leven te gebruiken'. Met andere woorden: verwacht niet van de staat dat hij je taalrechten bewaakt, maar doe dit vooral zelf. Een andere rechter, Mogoeng Mogoeng, komt er zelfs voor uit dat de staat niet het geld heeft om het Afrikaans en andere inheemse talen conform de Grondwet te helpen. Het bedrijfsleven moet dat

maar doen.

Volgens prof. Wannie Carstens, bekende taalkundige en onvermoeibare, optimistische voorvechter van meertaligheid, heeft het oordeel tot gevolg dat het Engels er heel warmpjes bij zit als hoogste taal van het land, dat de overige tien talen nu zijn afgedankt als minderwaardige talen, dat taalbehoud en moedertaalonderwijs slechts een privékwestie geworden zijn, dat universiteits- en schoolbeleid dat diversiteit voorstaat een wassen neus is, dat loze beloften over taaldiversiteit aan de orde van de dag zullen zijn, en dat de "Grondwettelijke droom" voor meertaligheid bedrog blijkt.

Eigen initiatieven bieden redding

Decennialang werden Afrikaanstaligen met de meertalige droom in slaap gesust. Volgens Theuns Eloff, verzoener van het eerste uur, is het gerechtelijk oordeel een doodschop voor het Afrikaans in openbare instellingen. Niet langer is de staat gehouden aan naleving van het grondwetsartikel voor praktische uitvoerbaarheid van Afrikaans onderwijs. Afrikaanstaligen zullen zich nu moeten richten op het artikel dat voorziet in de totstandbrenging van private onderwijsinstellingen, mits die niet discrimineren of minderwaardig onderwijs bieden.

Welnu, daarin wordt al, steeds beter, voorzien. Het MOS-Initiatief (een bedrijf dat pro-Afrikaanse scholen gaat bouwen en beheren) en de Solidariteit Beweging doen dit al. Solidariteit zag al vroeg in dat ze van de Zuid-Afrikaanse staat niets kon verwachten en zelf iets voor haar mensen moest beginnen. Terwijl prominenten als Eloff en Carstens decennialang hun hoop en energie hadden ingezet op een plekje voor Afrikaans staatsonderwijs, stichtte Solidariteit de succesvolle private universiteit Akademia en de MBO-instelling SolTech. Solidariteit werd een te beperkt wereldbeeld verweten, ja zelfs discriminatie en exclusivisme, maar sinds het oordeel wordt het Solidariteit-model dan toch beschouwd als redding voor het Afrikaanstalig onderwijs. Het onderwijs van Solidariteit is zelfs verre van minderwaardig (in tegenstelling tot het abominabele onderwijsniveau van vele staatsscholen). En zo gaat de strijd om Afrikaanstalig onderwijs de volgende fase in. Afrikaanstaligen moeten het zelf doen. *'n Boer maak 'n plan.*

Marcel Bas

Taalverdediging in het nieuws (1)

Op 22 november is in het Nederlands Dagblad een artikel verschenen over onze Stichting. Aanleiding was het 20-jarig bestaan van Taalverdediging. In het artikel besteedde de redacteur Taal en Cultuur van deze krant, de heer Roel Sikkema aandacht aan onze doelstellingen en activiteiten. Het werd geopend met onze aanklacht tegen het nieuwe bagage-aanmeldtoestel op Schiphol en verder kwamen als onderwerpen aan de orde: het tegengaan van de verengelsing van het onderwijs, het Nederlandstalig houden van de Nederlandse samenleving en het bestrijden van verengelsing van merk- en productnamen. Het artikel kan worden aangeklikt op onze webstek taalverdediging.nl (in verband met de auteursrechten is het ons niet toegestaan het artikel in deze nieuwsbrief af te drukken, of het te vermenigvuldigen). Wij danken de heer Sikkema voor zijn moeite en inzet.

Taalverdediging in het nieuws (2)

Bij de presentatie van het boek "Against English", op 26 november in Amsterdam hebben wij kennis gemaakt met de radiojournalist de heer Kimbel Bouwman. Hij is verbonden aan de Amsterdamse plaatselijke radiozender "Papatoe FM". De heer Bouwman bood ons een vraaggesprek aan op zijn zender, op welk aanbod wij natuurlijk onmiddellijk ingingen. Het vraaggesprek vond twee dagen later plaats en duurde ruim een kwartier. In die uitzending kreeg de redacteur van deze nieuwsbrief alle gelegenheid om het euvel van het onnodige gebruik van Engels aan de kaak te stellen. Wij danken de heer Bouwman voor zijn medewerking.

Verengelsing is Rabobankgeheim

Growing
a better world
together.

Onze actieve taalverdedigster, mevrouw Kaptein uit Almelo (Overijssel), schrok zich laatst een hoedje toen zij een haar toegezonden brief

van de Rabobank openmaakte. "Is 'mijn' bank in Nigeriaanse handen terechtgekomen?", dacht zij. Reden voor deze veronderstelling was de spreuk die in het beeldmerk, bovenaan de brief, gedrukt was: GROWING A BETTER WORLD TOGETHER. "Wat een toestand! Is mijn geld daar nog wel veilig?" kwam onmiddellijk in haar op. "Zou het een nepbrief zijn, geschreven door boeven die zich voordoen als bankmedewerkers, maar in werkelijkheid op de gegevens van de rekeninghouders uit zijn om daarmee hun spaarcenten te bemachtigen?" (Die lui benaderen hun slachtoffers namelijk altijd in het Engels)." Toen onze aan-

hangster bij de plaatselijke Rabo-vestiging navroeg hoe het zat, werd haar duidelijk gemaakt dat die Engelse spreuk door het hoofdkantoor was bedacht. Mevrouw Kaptein protesteerde daartegen en gaf haar klacht aan ons door. De redactie van deze nieuwsbrief heeft toen een bericht gestuurd naar dat hoofdkantoor met daarin de vraag waarom men die spreuk ingevoerd had.

Rabobank is ons het antwoord schuldig gebleven. Waarschijnlijk valt het hoe en waarom van deze verengelsing onder het Rabobankgeheim!

Brusselse straatnaam

In de overheidsinformatie van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken staan de adressen vermeld van de ambassades en consulaten in Brussel waarvan het werkterrein zich ook tot Nederland uitstrekt. Een aantal van deze buitenlandse vertegenwoordigingen staan in die informatie vermeld met de Franstalige Brusselse straatnaam, zoals de ambassade van het Afrikaanse land Benin (voorheen Dahomey). Taalverdediging wilde van het ministerie weten waarom:

Het antwoord op onze vraag:

"Hartelijk dank voor uw vraag. Wij zullen de betreffende Ambassade laten weten dat dit bericht is binnengekomen waarop zij de keuze kunnen maken dit te veranderen. Het is echter aan de Ambassade te bepalen welk adres zij voeren en derhalve neemt het ministerie van Algemene Zaken, die verantwoordelijk is voor de adressen, dit over. Hopende u voldoende te hebben geïnformeerd."

Rijksoverheid

werpen > Ambassades, consulaten en overige vertegenwoordigingen > Vertegenwoordigingen: Benin >

Ambassade van de Republiek Benin (Brussel)

Contactgegevens

Adres	Avenue de l'Observatoire 5	> ambabenin_benelux@yahoo.com
	1180 Brussel	
Telefoon	+32 2 374 91 92	
Fax	+32 2 375 83 26	

"Classic FM" is vernederlandst!

De klassieke muziekzender "Classic FM", die de laatste jaren alleen op het internet te beluisteren was, is per één oktober ook weer via een radiokanaal gaan uitzenden. Meteen is overgegaan tot het vernederlandsen van de namen van de pro-

gramma's. Van de trouwe luisteraarster van deze zender, onze taalverdedigster Astrid Roijen, vernamen wij dat het ochtendprogramma tegenwoordig "Ochtendgloren" heet en het programma "Wining Dining", later op de dag, is verdwenen. Mevrouw Roijen, die bij de programmaleiding vaak over de verengelsing had geklaagd, is daar zeer tevreden over. Zo ziet u maar: Klagen helpt (soms).

"Grosse Geister" wordt in het Nederlands "Big Ghosts"

De Duitse kunstenaar Thomas Schütte pakt het groots aan. Hij maakt stalen reuzen, reusachtige beeldhouwwerken van staal. Schütte heeft aan deze beelden de naam "Grosse Geister" gegeven. Dat is Duits voor "Grote Geesten". Onlangs werden een aantal van zijn werken ten toon gesteld door het Rotterdamse museum Boijmans Van Beuningen. De conservator van het museum, waarvan de kunstverzameling tijdelijk in het Erasmus Medisch Centrum van de Maasstad ondergebracht is, vond zo'n Duitse naam in een Nederlands museum maar niks en zodoende werd deze naam vertaald naar het Nederlands. Die luidt nu... Big Ghosts(!)

(bron: de heer T.M.T. Remken, Rotterdam)

Gelukwens voor Henk den Brave

Henk den Brave verzorgt al 40 jaar een radioprogramma voor de streekradio voor het midden van Zuid-Holland, "Hollands Midden" geheten. Hij verwent zijn luisteraars daarin met uitsluitend Nederlandstalige muziek en zorgt daarmee voor een aangename afwisseling in het verder zo Engelstalige muziekaanbod op de andere radiozenders. Disco-Henkie, zoals zijn bijnaam luidt, is in de omge-

Henk den Brave (l) met Frans Bauer (R)

ving van het dorp Ter Aar, waar de uitzendingen gemaakt worden, zeer gezien. Hij hoopt zijn werk nog vele jaren te mogen voortzetten en dat hopen wij met hem mee!

Verengelsing vóór de geboorte

Degenen die de samenleving willen verengelsen richten hun pijlen steeds meer op de jeugd. "Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst", denkt men. Deze voor onze taal en onze taalgenoten zeer gevaarlijke individuen gaan steeds doortrapper te werk. Ze proberen onschuldige kinderen al de Engelse taal op te dringen voordat die hebben leren spreken! Denk maar eens aan het plan van voormalig wethouder, voormalig minister en huidig PvdA-Tweede Kamerlid Lodewijk Asscher om de kinderopvang in Amsterdam tweetalig te maken, om zo bij de kindjes het Engels met de paplepel in te kunnen gieten.

Het nieuwste op dit gebied komt van de Christelijke Boekhandels in Nederland. Onze taalverdediger Jan de Schuytener uit Dilbeek (Vlaams-Brabant) las in het programmablade "Visie" van de EO, een advertentie van deze boekwinkels, waarin stond dat vrouwen in verwachting, bij de 35 vestigingen van deze keten, een gratis tas met uitsluitend Engelse opschriften konden afhalen. Dat was een duidelijke poging tot het aanzetten van verengelsing van kinderen in de moederschoot. Ongeboren kinderen dus! Deze Christelijke boekwinkels hoopen natuurlijk stiekem dat de aanstaande moeders, die de tas in bezit hadden gekregen, de teksten op de tas vele malen zouden opzeggen tijdens het baren van hun kindje. Taalverdediging heeft bij deze Christelijke boekhandels, alsmede bij de Evangelische Omroep een scherp protest ingediend tegen (de plaatsing van) deze advertentie!

Engelstalige rekening?

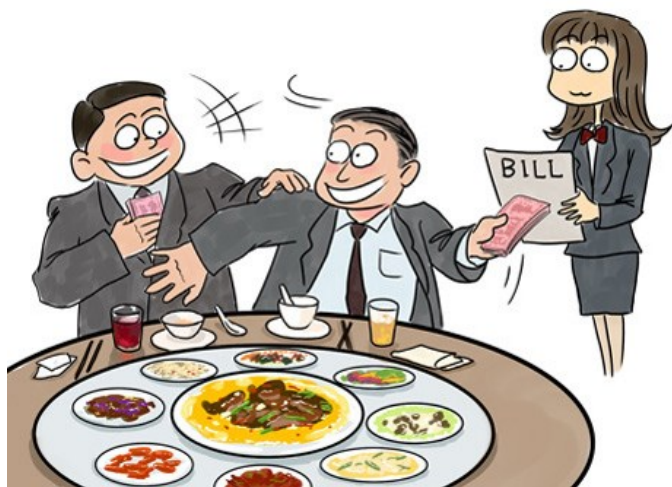
Soms gaat de voorliefde voor de Engelse taal in het bedrijfsleven zo ver dat ze klanten Engelstalige rekeningen sturen. Mag dat wel? Heeft u recht op een Nederlandstalige rekening? We zijn bij Taalverdediging geen juristen, maar toch willen we u een idee geven welke uw rechten volgens ons zijn.

De situatie in Nederland en Vlaanderen is wezenlijk anders. In België bestaat degelijke taalwetgeving en is duidelijk gedefinieerd wat in welke taal moet. We beginnen daarom met de Vlaamse situatie.

Vlaamse situatie

Het Vlaamse taaldecreet stelt dat een Vlaamse onderneming te allen tijde rekeningen in het Nederlands moet opmaken, zelfs als de klant het Nederlands niet machtig is. Deze regel is opgesteld om te voorkomen dat bedrijven standaard Franstalige rekeningen opsturen, omdat Vlamingen traditioneel beter Frans kennen dan Walen Nederlands. Bedrijven die altijd op kostenbesparingen uit zijn, zouden zo op het idee kunnen komen onze taal niet te gebruiken. Door te eisen dat rekeningen in het Nederlands opgesteld zijn, kan dit niet gebeuren.

Een rekening in een andere taal bestaat in juridische zin niet. Dat betekent dat een Vlaamse onderneming vrij is om vertalingen van de rekening op te stellen in iedere taal die zij wenst, maar juridisch is pas een rekening verstuurd en kan een bedrijf betaling eisen als die rekening in het Nederlands geschreven is. Een Brusselse onderneming heeft de mogelijkheid om te kiezen tussen Nederlands en Frans.

Het Europees Hof van Justitie heeft Vlaanderen op de vingers getikt vanwege deze wetgeving, omdat deze het vrije verkeer van goederen en diensten belemmert. Het Hof heeft gesteld dat het mogelijk moet zijn voor partijen om onderling een taal af te spreken die zij beiden beheersen. Vlaanderen heeft daarom het taaldecreet gewijzigd, in die zin dat voor

handel tussen Vlaamse ondernemingen en klanten in EU-lidstaten beide partijen onderling een andere taal mogen afspreken en dat die factuur dan ook juridisch erkend wordt. Dit geldt alleen voor handel met EU-lidstaten. Beide partijen moeten ermee akkoord gaan.

Kortom: als Vlaming heeft u het recht van een Vlaamse onderneming uitsluitend Nederlandstalige rekeningen te ontvangen.

Nederlandse situatie

Nederland kent geen degelijke taalwetgeving, en bijgevolg is de Nederlandse situatie een stuk complexer. Toch staat er ook in Nederland het een en ander in de wet. Het meest direct is de Wet op de Omzetbelasting. Deze stelt in artikel 35 dat een Nederlandse onderneming te allen tijde vertalingen van rekeningen in het Nederlands aan de Belastingdienst dient te verstrekken, indien de Belastingdienst daarom vraagt. Een rekening hoeft dus niet in het Nederlands opgesteld te worden, maar als de Belastingdienst erom vraagt, dient die alsnog verstrekt te worden.

Dat geeft u als consument niet direct rechten, maar wel argumenten om u te verdedigen. Als een onderneming u een vreemdtalige rekening stuurt met als argument dat het juridisch niet nodig is om Nederlandstalige rekeningen op te stellen, zou u als consument kunnen zeggen dat ze wel degelijk een vertaling moeten verstrekken. Als ze aan de wet voldoen en ze de Belastingdienst die Nederlandstalige rekening kunnen verstrekken, waarom u als klant dan niet?

Verder houvast biedt de “Wet op de oneerlijke handelspraktijken”. Dit is Europese wetgeving die in het Nederlandse Burgerlijk Wetboek is geïntegreerd in boek 6, artikel 193g. Dit artikel stelt dat als een buitenlandse onderneming zich naar buiten toe als Nederlandstalig voordoet (bijvoorbeeld als zij via een Nederlandstalige webstek verkoopt), zij niet opeens later het gebruik van het Nederlands achterwege mag laten, en daar rekenen wij bij Taalverdediging het versturen van een vreemdtalige rekening zeker onder.

Een praktijk die valt onder dit artikel wordt daarmee een oneerlijke handelspraktijk, en laat het aan rechters over om situaties die erop lijken ook als oneerlijk aan te wijzen. Stel dat een multinationalaal bedrijf dat in Nederland opereert onder een Nederlandse B.V., een Engelstalige rekening stuurt met als argument dat ze nu eenmaal een multinationalaal bedrijf zijn. Deze situatie lijkt dusdanig op die van een buitenlandse onderneming, zoals bedoeld in artikel

193g, dat wij ons in een dergelijk geval zeker op dit artikel zouden beroepen.

Naast deze specifieke wetsartikelen waar taal expliciet genoemd wordt, heeft het Nederlandse Burgerlijk Wetboek nog een algemeen artikel dat in dit geval van toepassing kan zijn. Dit betreft artikel 37 uit boek 3. Dit artikel stelt dat wie een rechtshandeling door middel van een verklaring doet, de plicht heeft om te zorgen dat die verklaring de ontvanger bereikt, anders verliest de rechtshandeling haar werking. Het versturen van een rekening is een rechtshandeling waarin de verzender verklaart dat de ontvanger een schuld bij hem heeft, en dus moet de verzender er zorg voor dragen dat de boodschap (dus niet alleen het papiertje) de ontvanger bereikt. Op het moment dat de verzender van de boodschap een vreemde taal voor deze boodschap gebruikt zonder dat hij vastgesteld heeft of de ontvanger deze taal verstaat, voldoet hij niet aan deze zorgplicht, en daarmee wordt de rekening nietig.

Kortom: in Nederland bestaat er weliswaar geen degelijke taalwetgeving, maar dit betekent niet dat bedrijven u zo maar rekeningen in het Engels of andere vreemde talen kunnen sturen.

Praktisch gezien

In de praktijk zal een bedrijf u vaak op de mouw proberen te spelden dat rekeningen in vreemde talen prima zijn en u gewoon moet betalen. Het is natuurlijk gedrag van bedrijven dat zodra u daar tegenin gaat, ze beginnen te dreigen met incassobureaus. Het vereist een beetje lef om hier tegenin te gaan, maar uiteindelijk kunnen incassobureaus niet anders doen dan een paar intimiderende brieven sturen. Een goede strategie is om direct duidelijk te maken dat u daar in geen geval gehoor aan zult geven en dat als het bedrijf echt meent dat ze weg kunnen komen met een vreemdtalige rekening, u naar de rechter wilt gaan en gaarne een dagvaarding van ze ontvangt... want uiteindelijk kan alleen de rechter betaling afdwingen. Vaak zal het bedrijf een paar keer blaffen en dan alsnog met een Nederlandstalige rekening komen, al het andere kost ze veel meer moeite... en dus geld.

Zot Zeeland

In het Zeeuwse dorp Kwadendamme worden de kinderen al op heel jonge leeftijd vertrouwd gemaakt met onnodig Engels. In het kader van de verbetering van het klimaat is er onder leiding van het hoofd van de dorpschool een minibos aangelegd. Dit bos is ongeveer zo groot als een parkeerterreintje en draagt de Engelse naam "Tiny Forest". (bron PJV)

Gek Gent

In de goede stad Gent staat een doorgeefkast. Degenen die overtollige (maar nog goed-buikbare) spullen kwijt willen, kunnen die in deze doorgeefkast zetten en anderen die deze spullen goed kunnen gebruiken, mogen ze er weer uitleenen om ze te benutten. Deze kast heet: "Give Box".

Onze berichtgever meldt dat de Gentse Stadsheld Jakob van Artevelde (1290-1345) zich in zijn graf zou omdraaien, mocht hij kennis hebben gekregen van dit bespottelijke, onnodige Engels. (bron PJV)

Dom Delft

De Delftse tak van het bouwbedrijf Dura Vermeer wil zo spoedig mogelijk van een aantal pasgebouwde woningen af en heeft ze daarom in "presale" gedaan. De vooruitverkoop? De onroerendgoedprijzen stijgen in de Randstad met de minuut, waarom zouden deze huizen dan zo rap van de hand worden gedaan? Toch geen verborgen gebreken? In ieder geval wel verborgen Nederlands! (bron J. Grit)

Halfjaar Hoek van Holland

Deze Zuid-Hollandse kustplaats is onlangs aangesloten op het Rotterdamse metronetwerk en meteen ook maar op de verengelsing. Dit waarschuwingsbord tegen tassendieven trof metroreiziger Jakob Grit aan in het veergebouw naast de metrohalte van Hoek van Holland

“Språkförsvaret”

(Taalverdedigers in Zweden)

Van onze in Zweden wonende aanhanger de heer Maussen ontvingen we een aardig bericht. Hij zond ons een vouwblad van de Zweedse organisatie “Språkförsvaret”. Dat betekent “Taalverdediging” in het Zweeds. Die verdediging richt zich vooral tegen het ook daar op de loer liggende gevaar van de verengelsing! Nu is die verengelsing, in verhouding met die in Nederland en Vlaanderen, nog maar gering, zoals een van onze voorlieden onlangs bij een bezoek aan de mooie Zweedse hoofdstad Stockholm kon vaststellen. Het straatbeeld werd er nog maar zeer beperkt ontsierd door Engelse opschriften en in “afgeluisterde” gesprekken tussen Zweedse voorbijgangers hoorde hij die weinig Engelse woorden gebruiken. Het is echter heel goed dat er in dit prille stadium van de verengelsing meteen al werk gemaakt wordt van de bestrijding van dat euvel aldaar. Het vouwblad van “Språkförsvaret” ziet er aantrek-

omgeving uit te reiken en natuurlijk hoeveel. Aan de hand van het aantal vouwbladen dat besteld zal worden kunnen we dan de drukker aan het werk zetten.

SÅLD PÅ ENGELSKA?

OM SPRÅKVAL I REKLAM OCH MARKNADS- FÖRING

Språkförsvaret

kelijk uit en de heer Maussen gaf ons de raad ook zoiets in elkaar te zetten. Dat willen wij binnenkort graag doen en in de volgende Nieuwsbrief hopen wij er u meer over te kunnen vertellen. Nu heeft het natuurlijk alleen zin om zo'n vouwblad in kleur te laten drukken als het ook verspreid wordt. Daarvoor hebben we uw medewerking nodig. We vragen u daarom ons te melden of u kans denkt te zien een aantal van deze vouwbladen aan belangstellenden in uw

Wat het Zweeds betreft: het is opmerkelijk hoe die taal (schriftelijk) op het Nederlands (en nog meer op het Afrikaans) lijkt. Veel woorden zijn zo begrijpelijk dat vertaling nauwelijks nodig is. Op bijgaande afbeeldingen tonen we daar enkele voorbeelden van. Van ervaringsdeskundigen hebben we vernomen dat het leren van Zweeds door Nederlandstaligen en omgekeerd vrij snel gaat.

Wij zullen een exemplaar van onze Nieuwsbrief naar onze Zweedse collega's sturen en zijn benieuwd of we daar een reactie op zullen krijgen. Misschien kunnen we wel ervaringen uitwisselen. We kijken daarnaar uit!

Tot slot, we kunnen het niet laten, enkele foto's van de borden op de internationale luchthaven van Stockholm "Arlanda". U ziet dat daar de Zweedse taal bovenaan staat en daaronder de vertaling in het Engels. Wat een verschil met de luchthavens Schiphol, Rotterdam-Den Haag en Eindhoven!

Onze Zweedse taalverdediger Lodewijk Maussen schreef ons:

"Het zou kunnen dat jullie niet weten dat Zweden ook een Taalverdediging rijk is:

Språkförsvaret (letterlijke vertaling Taalverdediging). De organisatie heeft een zeer uitgebreide webstek met doelstellingen, voorbeelden van taalbederf, massa's ingezonden brieven, datums van bijeenkomsten, de jaarvergadering enzovoort. Helaas is er geen periodiek, zoals Stichting Taalverdediging gelukkig wel uitgeeft. Maar een prima vouwblad weer wel! Dat is gratis verkrijgbaar om te verspreiden in de eigen regio bij, bijvoorbeeld, bibliotheken en dergelijke.

Hierbij laat ik jullie dat vouwblad toekomen, met de vertaling erbij.

Overigens is de taalsituatie in Zweden lang niet zo pijnigend als in Nederland, waar het Engels, als giftige schimmel, steeds meer terrein wint!"

Lodewijk Maussen is naast begunstiger van Stichting Taalverdediging ook begunstiger van Språkförsvaret geworden.

Hieronder een gedeelte uit de tekst van het vouwblad van Språkförsvaret, vertaald door Lodewijk Maussen:

"Denk je dat het voor zich zelf spreekt dat je Zweeds mag spreken en schrijven in Zweden?"

"Weet je dat er voorstellen zijn van invloedrijke personen om het Zweeds af te schaffen?"

"Denk je dat het belangrijk is dat je je beste (taal) gereedschap mag gebruiken als je werkt of studeert?"

"Dan moet je meedoen met Språkförsvaret!"

"Denk nieuw, Gebruik Zweeds!"

"Je weet toch wel dat Zweden een taalwet heeft?"

"Hier volgt een uittreksel uit die wetgeving"

"Wat betekent dit in de praktijk?"

"Let erop dat de taalwet gehandhaafd wordt!"

"Språkförsvaret meldt misstanden bij de Ombudsman van Justitie. Dat kun je zelf ook doen. Stuur een afschrift naar Språkförsvaret!"

“Ladies only” in Ruurlo

In het Gelderse Ruurlo bevindt zich het Hampshirehotel, met voor de deur een aantal parkeerplekken. Die zijn niet voor iedereen. Nee, ze zijn slechts voorbehouden voor LADIES ONLY, zoals u op de foto kan zien. Zouden ze bestemd zijn voor alleenstaande Engelstalige “madammen”, om daar Engelstalige GENTLEMEN ONLY te ontmoeten en dan stiekem met hen een Engels kopje thee (met melk) te gaan drinken in een van de kamers van dit Hampshirehotel? Waarschijnlijk niet, maar je weet het maar nooit! Kies dus voor de zekerheid maar een ander hotel, als u in Ruurlo moet overnachten.

Zandvoort voldoet aan ons verzoek

In onze vorige Nieuwsbrief (2019-3) hebben wij u het ontbreken van een Nederlandstalig waarschuwingsbord op het strand van het Noord-Hollandse Zandvoort gemeld (er stond alleen een Engelstalig waarschuwingsbord). In dat bericht stelden we tevens het antwoordbeleid van de ambtenaren van Zandvoort en Haarlem aan de kaak. Het had er alle schijn van dat die maar wat uit hun duim zogen om ons af te poeieren. Nadat we ons daarover diep hadden beklaagd, ontvingen we op 11 oktober de verheugende mededeling van ambtenaar Kees dat het ontbrekende Nederlandstalige bord was besteld en onmiddellijk na aflevering op het strand zou worden geplaatst. We hebben onze plaatselijke waarnemer verzocht ons te melden wanneer het bord zal zijn verschenen. Hieronder het bericht van de gemeente Zandvoort:

“Wij hebben informatie voor u over uw melding openbare ruimte van 26-8-2019. Nederlands bord is besteld. En wordt bij binnenkomst opgehangen.”

Woordenlijst vertaalgroep

Best practices	-voorbeeldpraktijken of praktijkvoorbeelden
Biased	-vooringenomen, bevooroordeeld, partijdig
Beauty	-schoonheid
‘Black Friday’	-zwarte vrijdag
Breaking news	-belangrijk nieuws
Cheese cake	-kaas- of kwarktaart
Commitment	-inzet
Consent geven	-toestemming geven
Handmade	-met de hand gemaakt (gebouwd)
Hard core	-harde kern
Homepagina	-toegangspagina
Importban (politiek, economie)	-importverbod
Light rail	-sneltram

Loft (van de ‘Hypotheker’)	-zolderwoning
Mainstream media	-gevestigde media, kartelmedia
Make over	-verbouwing, metamorfose
Marshmallows	-spekkies (snoep)
‘Mens barber’ (opschrift)	-herenkapper
Minor issue	-van weinig belang
Safeguards	-waarborgen
Spindoctor	-politiek adviseur
Twentyfourseven	-24 uur/7 daags, doorlopend geopend
Updated	-bijgewerkt
Wishful thinking	-wensdenken

STICHTING TAALVERDEDIGING

Postbus 7837, 1008 AA Amsterdam
 E-post: info@taalverdediging.nl
 Webstek: <http://www.taalverdediging.nl>
 Voorzitter: M.R. Bas, secretaris: T. Hoevers,
 penningmeester: D.S.P. Mantione,
 plaatsvervangend penningmeester:
 M.C. Heitmeier

Bankrekening:
 NL86INGB0007412861 te Voorschoten

Het begunstigersbedrag met abonnement
 Nieuwsbrief is vanaf €15,- per jaar
 Giften zijn dikwijls voor Nederlandse ingezetenen aftrekbaar bij de belasting.

De Stichting is erkend als
 Algemeen Nut Beogende Instelling
 Stichting Taalverdediging is statutair politiek,
 godsdienstig en maatschappelijk neutraal
 en ontvangt geen overheidssubsidie

ISSN: 2211-5013